

KERSTMIS IN SIRIUS

een tragikomedie

van **LODE POOLS**

JULLIE WILLEN DIT WERK OPVOEREN?

Hoe geraken jullie aan tekstbrochures?

- Jullie vragen schriftelijk een losbladige tekstbrochure bij:
LODE POOLS, Kerkstraat 21, 3560 Lummen.
- Hiermee kopiëren jullie zelf het gewenste aantal exemplaren.

Of elektronisch

Jullie vragen de tekstbrochure aan op het mailadres
vtadigitaal @ gmail.com

TOELATING TOT OPVOERING?

Neem vooraf contact op met:de auteur

en met SABAM, Aarlenstraat 75-77, 1040 Brussel.

PERSONAGES:

JOHN, een verzekeringsmakelaar	(50 jaar)
ALEX, een installateur verwarming en sanitair	(50 jaar)
NARDUS, een boertje	(60 jaar)
EDGARD, een schoenlapper	(60 jaar)
MARIJKE, een strijkster in een wasserij	(60 jaar)
LEEN, de weduwe van een metselaar	(60 jaar)
TOKE, een verkoopster in een bloemenzaak	(50 jaar)
STELLA, de vrouw van een slager	(45 jaar)
FREYA, een kleuterleidster	(40 jaar)
KATRIEN, een verpleegster	(28 jaar)

Al deze personages zijn momenteel patiënt(e) in een psychiatriesch ziekenhuis.

DECOR:

Sirius is de naam van een van de vele paviljoenen van een psychiatriesch ziekenhuis.

Het decor stelt de leefruimte voor.

In de linkerwand is er een deur naar de eetruimte.

In de achtergrond is er een gang. Links leidt die naar de wc, de teeveeruimte, de bezinningsruimte en de slaapruimte. Rechts ga je naar de directieruimte, de personeelsruimte en de uitgang.

Tussen deze lange gang en de leefruimte is er een volledig glazen wand. Deze heeft in het midden een brede ingang zonder deur.

In de linker achterhoek is er een soort bar. Geïnteresseerden kunnen er terecht voor een drankje, een tussendoortje of een stukje fruit.

Rechts achter is er een ontspanningshoek met dagbladen, magazines, puzzelboeken, knutselboeken, kaarten en dergelijke. De beide hoeken zijn voorzien van een tafel met stoelen.

In de rechter wand is er een deur naar de rookruimte.

EERSTE TAFEREEL

(Leen en Toke werken aan een adventskrans. Het is hun duidelijk aan te zien, dat zij van dit werk niet al te veel ervaring hebben.)

TOKE- Deed jij dit bij jou thuis ook, een adventskrans maken?

LEEN- Ik ben niet katholiek opgevoed.

TOKE- Hiervoor hoef je niet katholiek te zijn. Als je merkt, wie er tegenwoordig allemaal zo'n krans aan zijn voordeur heeft hangen...

LEEN- Thuis was het niet de gewoonte.

TOKE- Mijn man en ik hadden vijf kinderen. Al dagen voor de advent begon, zeurden zij mij de oren van de kop om eraan te beginnen.

LEEN- (Lichtjes geamuseerd) Dan ken jij de stiel?

TOKE- Onze jongste dochter is al een hele tijd de deur uit. Onze laatste adventskrans dateert van jaren geleden.

(Marijke komt van de teeveeruimte. In de ontspanningshoek zoekt zij zich een magazine.)

LEEN- (Niet kwaad bedoeld, tot Marijke) Jij zou ons beter wat helpen!

MARIJKE- Voor dit werk heb ik mijn naam niet opgegeven.

LEEN- (Lichtjes plagerig) Dit betekent nog niet, dat jij geen handje mag toesteken.

MARIJKE- Johan zet jullie hier aan het werk, maar waar blijft hij zelf?

TOKE- Samen met de andere begeleiders vergadert hij in het bureau van mevrouw Rombouts.

MARIJKE- Eerst proberen ons hier aan 't werk te zetten, en dan zelf op zijn gemakje koffie zitten drinken!

TOKE- (Gewichtig) Mevrouw Rombouts en haar team beslissen, wanneer wij hier voorgoed de deur uit mogen.

MARIJKE- (Ietwat ironisch) Denk jij, dat die daar op dit moment over bezig zijn?

LEEN- Mij interesseert dit niet.

TOKE- Jij gaat mij toch niet vertellen, dat jij hier graag bent?

(Wat onverschillig haalt Leen de schouders op.)

LEEN- (Tot Marijke) Help maar wat! Meer dan een uur mogen wij hier niet mee bezig zijn.

MARIJKE- Geen enkele bezigheid hier duurt meer dan een uur.

LEEN- Zij onderschatten ons. Zij denken, dat wij dit niet aankunnen!

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Moe zullen wij hier niet rap worden.

LEEN- (Op de adventskrans duidend) Hiervan niet! Maar wel van dat turnen nadien in de gymzaal.

MARIJKE- Als ik heb geturnd, slaap ik 's nachts beter.

TOKE- Nadien heb ik een hele tijd stramme knieën.

MARIJKE- Da's niet zo erg als wakker liggen en voortdurend piekeren.

LEEN- (Op de adventskrans duidend) Ik had gedacht, dat er zich voor dit werk meer zouden aanmelden.

MARIJKE- Jij had toch niet verwacht, dat er ook maar één man zijn naam zou opgeven? Ten andere, zo'n groot werk is dit niet.

TOKE- Dus had jij gemakkelijk kunnen meewerken.

MARIJKE- (Op de adventskrans duidend) Komt die aan de voordeur te hangen?

LEEN- Ik hoop van niet! Anders krijg ik hem na vandaag haast niet meer te zien.

TOKE- (Lichtjes ongerust) Ze zijn toch niet van plan, er hier in elk lokaal een te hangen?

LEEN- (Ook wat ongerust nu) Dat zijn er dan zes!

MARIJKE- (Lichtjes geamuseerd) Plus de wc!

(Nardus verschijnt. Hij is een keuterboertje met een wat rare pet op. Altijd is hij luidop voor zichzelf aan het brabbelen. Zijn mond staat geen ogenblik stil. Ook gesticuleert hij voortdurend tijdens dit brabbelen. Niemand verstaat hem, niemand luistert naar hem. Hij heeft dus nooit echt contact met de anderen. Hij is een tragikomisch figuur, en mag dus nooit overkomen als een soort clown. Voor de sfeer in de groep is hij erg belangrijk. Hij gaat naar de bar, en schenkt zich verder brabbelend een glas water in.)

MARIJKE- (Ietwat onheilspellend) Zodra jullie klaar zijn met de

adventskransen, zetten ze jullie aan het versieren van de kerstbomen.

TOKE- Denk jij?

MARIJKE- De gewoonten van dit huis begin ik stilaan te kennen. Mij vroegen ze aanvankelijk ook maar alleen om de tafels in de eetruimte te helpen dekken en afruimen. Maar nadien kwam de afwas erbij, en nog wat later het reinigen van de tafels en de stoelen.

LEEN- Jij hebt dit toch ook aangenomen.

MARIJKE- Omdat ik bijna niet anders kon!

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Ze vroegen het je te mooi?

(Marijke gaat aan de tafel bij de andere twee vrouwen haar magazine zitten te doorbladeren.)

LEEN- Ik heb graag iets te doen. Dan gaat de tijd sneller voorbij.

TOKE- En wij vergeten de rest.

MARIJKE- Welke rest?

TOKE- ... De problemen... met onze familie en zo.

MARIJKE- Ik heb geen familie meer.

TOKE- Jij bent nooit getrouwd.

LEEN- (Ietwat plagerig) En toch ben jij "hier" terechtgekomen?

(Marijke bezielt Leen ietwat scheef.)

LEEN- Ik weet het, dit zijn niet "mijn" zaken.

(Nogal gejaagd komt Alex van buiten.)

ALEX- (Rillend) Bah! Buiten is het koud!

MARIJKE- (Niet kwaad bedoeld) Blijf dan binnen.

(Alex neemt een pakje speelkaarten uit de ontspanningshoek. Aan de andere tafel gaat hij nogal gejaagd patience zitten spelen.)

LEEN- Ze mochten hier wat meer stoken.

ALEX- (Zonder op te kijken van zijn kaarten) Ze hadden hier grotere radiatoren moeten hangen.

MARIJKE- De radiatoren worden warm genoeg, maar hier zijn overal te veel vensters.

ALEX- (Wat koppig) Die radiatoren zijn te klein! Ze hadden " ten minste " één element meer moeten hebben!

LEEN- Het personeel hier moet ons voortdurend overal in het oog kunnen houden. Daarom is er hier zoveel glas.

TOKE- (Geamuseerd) Ik denk eerder, dat ze ons hier een mooi uitzicht willen geven op de boomgaarden rondom.

MARIJKE- Een hoop kale bomen!

TOKE- Wacht maar eens tot in de lente en de zomer!

MARIJKE- Hopelijk zijn wij hier dan niet meer.

LEEN- Naar het schijnt, zit John hier al anderhalf jaar.

MARIJKE- Geloof jij dit?

LEEN- Het kan toch.

(Nardus is bij de vrouwen komen staan. Hij brabbelt nu wat luider met geesticuleer in de richting van de vrouwen.)

MARIJKE- (Gelaten) Daar hebben wij hem weer!

LEEN- Als wij er nu eens één woord van verstonden!

MARIJKE- Hoe lang zou "hij" hier al zijn?

LEEN- Ik weet het niet. (Lichtjes geamuseerd) Maar ik denk niet, dat zijn familie staat te trappelen van ongeduld om hem terug naar huis te halen.

TOKE- Ga nog maar wat wandelen, Nardus! Ga nog maar enkele keren de gang heen en weer.

(Nog heel even blijft Nardus het uitleggen. Dan begeeft hij zich brabbelend terug naar zijn glas water.)

TOKE- Ik vraag mij af, waarom ze zo iemand hier bij ons hebben ondergebracht.

MARIJKE- (Begrijpt het duidelijk ook niet) Hier in het ziekenhuis zijn er toch 21 verschillende paviljoenen.

ALEX- (Geamuseerd, zonder op te kijken van zijn kaarten) Misschien is hij enig in zijn soort, en wisten zij daarom niet goed waar ermee naartoe.

(Warm ingeduffeld komt Stella van boven. Zij begeeft zich richting rookruimte. In tegenstelling met enkele anderen merk je aan haar wel, dat zij verstandelijk niet helemaal in orde is.)

STELLA- (Zonder iemand te bezien) Dag, allemaal.

(Niemand antwoordt, de anderen bezien haar nauwelijks. Stella opent de deur naar de rookruimte. Dan begint zij in haar zakken te zoeken naar haar sigaretten en haar aanstekër.)

MARIJKE- (Lastig) Doe die buitendeur dicht! Het tocht hier verschrikkelijk!

(Heel even kijkt Stella onwennig om naar de anderen. Dan gaat zij naar buiten. Zij trekt de deur achter zich dicht.)

TOKE- Hoeveel sigaretten zou die roken per dag?

LEEN- Ze moesten het roken hier helemaal verbieden!

MARIJKE- Je moet goeie goesting hebben, om daar buiten een hele tijd in de kou te gaan staan voor zo'n onnozele sigaret!

TOKE- Stella vergaat van de zenuwen.

MARIJKE- Dit is nog geen reden, om haar gezondheid te schaden!

LEEN- Sommigen van onze begeleiders roken ook!

MARIJKE- Hun moesten ze het heel zeker verbieden! Zij moeten ons het goede voorbeeld geven!

TOKE- (Lichtjes dromerig) Mijn man rookt ook.

MARIJKE- (Ietwat verrast) Een leraar?

TOKE- Ja.

MARIJKE- (Resoluut) Bij mij zou het niet waar zijn!

(John komt terug van zijn wandeling buiten. Hij hangt zijn anorak met pels en zijn pet aan de kapstok.)

JOHN- Dat wandelingetje heeft mij deugd gedaan!

(Meteen gaat hij naar de ontspanningshoek Hij neemt zijn puzzelboek en een balpen.)

JOHN- (Lichtjes geamuseerd) Er probeerde alweer iemand te ontsnappen. Iemand van Algol. Die stommerik koos de richting van het bos. Iedereen weet toch, dat je daar met die metershoge omheiningdraad onmogelijk naar buiten kan.

MARIJKE- Jij hebt er precies plezier aan beleefd?

JOHN- (Lichtjes geamuseerd) Je zou het voor minder! Een hoop begeleiders en begeleidsters! En allemaal lopen zij zigzag door elkaar tussen een bos van fruitbomen achter die

ene sukkelaar aan!

LEEN- Kregen zij hem te pakken?

JOHN- Ja. Maar het heeft wel een tijdje geduurd.

TOKE- Die gast is alweer hoogst ongelukkig voor de rest van de dag.

LEEN- (Ietwat dromerig) Zou hij anders gelukkig zijn geweest?

(John neemt plaats aan de tafel bij Alex. Hij installeert zich, om te gaan puzzelen. Nogal gejaagd doet Alex zijn kaarten bijeen.)

JOHN- Doe gerust verder, ik heb plaats genoeg.

ALEX- Ik hou ermee op!

(Hij werpt zijn pakje speelkaarten in de ontspanningshoek. Dan begeeft hij zich nogal gehaast in de richting van de teeveeruimte. Meteen begint Nardus weer iets luider te brabbelen, en heftig te gesticuleren.)

JOHN- (Niet kwaad, op Nardus duidend) Als ik die bezig zie, daar zakt mijn broek van af!

(Edgard komt van de teeveeruimte. Hij sloft nogal voorovergebogen, en met lichtjes geplooid knieën. Ondanks de koude buiten is hij meestal maar gekleed in een lichte linnen broek en een zomerhemd. Aan zijn voeten draagt hij pantoffels. De armen houdt hij altijd gekruist voor het lichaam. Nooit zegt hij een woord. Nogal schuw bekijkt hij de anderen. Dezen hebben weinig oog voor hem. Ook hij zoekt nooit contact. Integendeel. Alsof hij bang is iets verkeerd te doen, neemt hij heel voorzichtig plaats aan tafel, zo ver mogelijk verwijderd van John. Ook hij maakt duidelijk, dat wij hier met mentale problemen te maken hebben.)

MARIJKE- Ik heb alweer last van mijn voeten. Ik ga even met de benen op een stoel wat rusten in de bezinningsruimte.

TOKE- (Lichtjes plagerig) Je benen op een stoel leggen kan je hier ook, terwijl jij ons helpt!

MARIJKE- (Lichtjes geamuseerd) Ginds is de zit van de stoelen zachter.

(Terwijl Marijke nog maar aanstalten maakt om op te staan, is Edgard al recht gekomen. Meteen keert hij terug richting teeveeruimte, op dezelfde slofferige manier als hij zo-even is gekomen.)

LEEN- (Geamuseerd, tot Marijke) Edgard wil je voor zijn.

TOKE- (Geamuseerd) Hij wil op jouw stoel gaan zitten!

MARIJKE- (Geamuseerd) Dat is niet zo erg. Langer dan een minuut blijft hij toch nergens.

(Terwijl Marijke rustig vertrekt richting bezinningsruimte, komt Nardus in zijn element. Hoewel wij praktisch niets verstaan, is hij duidelijk nogal enthousiast bezig over een voetbalmatch, weer met de nodige gebaren. Aan het einde zingt hij. Lichtjes herkennen wij de wijs van "We are the champions!". Heel deze scène mag geen minuut duren. Dan komt Alex terug van de richting teeveeruimte. Hij staat praktisch niet stil, maar gaat even kijken wat de anderen bezig zijn.)

LEEN- (Ietwat plagerig, tot Alex) Kom jij ons helpen?

ALEX- Als zij mij vragen om hier iets aan de verwarming te doen, met alle plezier! Maar dat gepruts hier, da's niks voor mij!

(Wat aarzelend komt Freya van de teeveeruimte.)

LEEN- (Blijkbaar enthousiast) Daar zie! Freya komt ons helpen!

FREYA- (Ietwat voorzichtig) Ik meende wat lectuur te komen zoeken.

LEEN- (Wat plagerig) Daarvoor heb jij straks nog alle tijd! Zet je nu hier maar bij!

(Freya durft niet anders, dan plaats te nemen bij Leen en Toke.)

LEEN- Steek maar een handje toe!

(Freya wil blijkbaar wel, maar weet niet goed wat te doen.)

TOKE- (Tot Freya) Zorg jij maar, dat wij hier altijd genoeg materiaal klaar liggen hebben.

LEEN- (Verduidelijkt) Takjes en ijzerdraadjes en zo.

(Intussen heeft Alex de kaarten genomen. Gejaagd zit hij weer patience te spelen.)

JOHN- (Ietwat lastig, tegen Nardus, die het maar staat uit te leggen) Zet eens een andere plaat op, man!

(Ietwat lastig kijkt Nardus naar John. Hij gaat zich wat water bijschenken. Stella komt terug van roken. Pas als zij de deur achter zich dicht heeft, steekt zij haar sigaretten en haar aansteker weg.)

STELLA- Dag, allemaal.

LEEN- (Lichtjes ironisch) Dat hebben wij vandaag al vaker gehoord.

TOKE- (Tot Stella) Heeft ze gesmaakt?

STELLA- (Wat zeurderig) Anders rookte ik niet.

(Een erg onzekere Katrien komt uit de richting personeelsruimte. Meteen vallen alle activiteiten stil, behalve die van Nardus. Allen bezien haar verwonderd. Nardus gaat meteen brabbelend en gesticulerend naar haar toe. Bang wijkt Katrien wat. Wat gejaagd scharrelt Alex zijn kaarten bijeen.)

TOKE- (Vlug) Nardus, laat dat meisje met rust!

(Nardus houdt niet op met brabbelen, maar wijkt toch wat van Katrien.)

JOHN- (Tot Katrien) Zoek jij iemand?

KATRIEN- (Wat onwennig) Neen.

JOHN- Jij komt iemand bezoeken?

KATRIEN- (Wat onwennig) Neen.

(Allen blijven Katrien nu zwijgend bezien. Zij kan niet anders, dan wat meer uitleg verschaffen.)

KATRIEN- Ik ben hier net aangekomen. Op het bureau van het personeel vroegen ze mij, hier even te wachten.

ALEX- (Vriendelijk) Jij gaat nog naar school, jij komt hier je stage lopen?

KATRIEN- (Wat onwennig) Neen.

(Katrien verliest nu haar zelfvertrouwen. Traantjes komen in haar ogen. Zij zoekt naar haar zakdoek.)

ALEX- (Gelooft het zelf niet) Jij komt hier je intrek nemen?

(Katrien droogt haar tranen.)

TOKE- (Voorzichtig) Waarom?

JOHN- (Ongelovig) Kom mij niet vertellen, dat jij hier een patiënte bent?

(Katrien snuit de neus.)

JOHN- (Niet kwaad bedoeld) Zij gaan er hier toch geen kleuterklas van maken?

(Alex heeft zijn speelkaarten weggelegd, hij biedt Katrien zijn stoel aan.)

KATRIEN- Neen, dank je.

- TOKE- (Wat bezorgd) Hoe oud ben jij?
- LEEN- (Meteen vermanend) Toke!
- KATRIEN- Bijna 28.
- LEEN- En je bagage?
- KATRIEN- Die staat hier nog op de gang. Zodra de vergadering hier-naast is beëindigd, brengen ze mij naar mijn kamer.
- LEEN- (Ietwat ironisch) "Jouw" kamer? Vergeet dit maar!
- ALEX- (Vriendelijk) Niemand heeft hier een eigen kamer.
- TOKE- In een ruimte ongeveer zo groot als een ziekenhuiskamer-tje slapen wij met zijn drieën.
- JOHN- (Wat geamuseerd) Enkel Nardus slaapt alleen. Zelfs 's nachts valt zijn radio zelden stil.
- LEEN- (Wil Katrien meteen geruststellen) Nardus doet misschien wat raar...
- JOHN- (Onderbreekt meteen wat ironisch) Misschien?
- LEEN- Maar hij is niet kwaad.
- ALEX- (Geamuseerd) Neen. Nardus heeft nog niemand gebeten!
- JOHN- (Geamuseerd) Hij is een keuterboertje ergens uit de Kempen.
- ALEX- (Geamuseerd) Waarschijnlijk uit Bokrijk! (Wat ernstiger) Naar het schijnt, heeft hij zich crimineel gedronken.
- TOKE- Da's nu voorbij. (Lichtjes geamuseerd) Nu drinkt hij alleen nog water, hè Nardus?
- (Het glas water in de hand, beziet Nardus Toke wat scheef.)
- ALEX- (Geamuseerd) Omdat hier niets anders te krijgen is!
- LEEN- Zelfs als je buiten de maaltijden wat koffie wil, moet je er speciaal gaan om vragen.
- TOKE- (Verduidelijkt) Omdat sommigen van ons geen koffie kunnen verdragen.
- JOHN- Voor sommigen is cafeïne een drug.
- ALEX- (Wat ironisch) Ja, er is heel wat, dat hier niet mag. Jij gaat dit nog ondervinden.
- TOKE- Doe nu niet, of het hier niet goed is!

ALEX- Ik weet toch, waar het beter is!

FREYA- (Onschuldig) Wat doe jij voor de kost?

TOKE- (Vlug) Dat zijn onze zaken niet, Freya!

LEEN- Dat vertelt mevrouw ons zelf wel binnenkort tijdens een van onze groepsgesprekken.

KATRIEN- (Wat onwennig) Ik ben verpleegster.

(De anderen bezien haar nu wat verstomd.)

ALEX- (Ongelovig) En jij zit hier?

JOHN- (Ietwat achterdochtig) Ze hebben je toch niet naar hier gestuurd, om ons in het oog te houden?

KATRIEN- (Lichtjes glimlachend) Neen, neen.

— ALEX- (Lichtjes glimlachend) Jij hebt toch geen medische fout begaan?

KATRIEN- (Lichtjes glimlachend) Neen, neen.

JOHN- (Geamuseerd) Alex vreesde al, dat jij bij de verkeerde euthanasie had toegepast.

(Edgard komt van de teeveeruimte. Hij sloft weer op zijn bekende manier. Wat schuw bekijkt hij de anderen. Hij wil naar een leegstaande stoel. Dan bemerkt hij Katrien. Met een maakt hij rechtsomkeer, en verdwijnt hij in dezelfde richting vanwaar hij is gekomen.)

TOKE- (Vriendelijk) Dat was Edgard.

ALEX- (Geamuseerd) De speciale gevallen hebben wij nu gehad.

— JOHN- (Verbeterd wat geamuseerd) De "meest" speciale gevallen!

LEEN- (Onschuldig) Als je niks mankeert, zit je hier niet.

(Meteen is iedereen nu wat in zichzelf gekeerd. Toke probeert de situatie te redden.)

TOKE- Edgard - de man van zo-even - was schoenlapper... tot hij zijn vrouw heeft verloren.

LEEN- Toen heeft hij zijn gehandicapte dochter ondergebracht in een nonnenklooster. Zelf is hij dan nadien naar hier gekomen.

JOHN- (Geamuseerd) Wat Nardus te veel zegt, zegt Edgard te weinig.

TOKE- Niemand van ons heeft Edgard ooit één woord horen zeggen.

STELLA- (Is tot bij Katrien genaderd) Dag, madam.

JOHN- (Wat geamuseerd) Och ja! Stella is er ook nog! Ik dacht, dat wij de speciale gevallen al allemaal hadden gehad.

(Marijke komt terug uit de bezinningsruimte. Zij bemerkt Katrien.)

MARIJKE- Ik wist, dat er iets aan de hand moest zijn. Edgard deed zo raar.

(Meteen zet Nardus neuriënd een liedje in. Af en toe herkennen wij lichtjes de wijs en de tekst van "Schele Vanderlinden" van de Strangers.)

TWEEDE TAFEREEL

(Nardus zit op een barkruk. Hij slaapt met zijn hoofd op de bar. Voor één keer is hij dus niet aan het brabbelen. Katrien heeft een van de tafels geveegd. Zij begint nu aan de bar. Uiteraard ondervindt zij hierbij wat hinder van de slapende Nardus. Net als zij in zijn buurt aan het vegen is, wordt Nardus wakker. Meteen begint hij weer te brabbelen en te gesticuleren. Even schrikt Katrien, vlug neemt zij wat afstand. Al vlug valt Nardus opnieuw in slaap met zijn hoofd op de bar. Terwijl Katrien voorzichtig verder doet, komt een ietwat gejaagde Alex van de teeveeruimte.)

ALEX- (Vriendelijk, op Nardus duidend) Hij verkoopt je toch geen last?

KATRIEN- (Lichtjes onwennig) Neen, neen.

ALEX- (Gemoedelijk) Jij hoeft niet bang te zijn van hem. Het aangenaamste gezelschap is hij niet, maar echt last verkopen doet hij ook niet. Soms ligt hij nachten lang in bed te brabbelen. Dan haalt hij overdag zijn slaapscha in, zoals nu. Eigenlijk is hij een dikke sukkelaar. Als onbenullig boertje kwam hij moeilijk aan de kost, en tot overmaat van ramp werd zijn vrouw nog ernstig ziek. Hij is beginnen te drinken, met het gekende gevolg.

KATRIEN- Heeft hij nooit gezelschap?

ALEX- Niemand verstaat hem. En van zijn familie is er eens ooit één iemand op bezoek geweest. Een zoon van hem, geloof ik. Ook toen is er niets gezegd.

KATRIEN- (Lichtjes glimlachend) Ook niet door Nardus?

ALEX- (Glimlachend) Voor één keer zweeg hij toen.

(Even bezielt Alex Katrien geïnteresseerd.)

ALEX- Hoe gaat het nu met jou?

KATRIEN- (Zonder veel overtuiging) Het gaat.

ALEX- (Vriendelijk) Ben jij het hier al een beetje gewoon?

KATRIEN- (Zonder veel overtuiging) Een beetje.

ALEX- Als het poetsen tegen je zin is, moet jij dit niet doen.

(Katrien reageert niet.)

ALEX- (Glimlachend) Tegen je zin moet hier niets. Wat dit betreft, ben jij hier helemaal vrij.

KATRIEN- (Zonder veel overtuiging) Ik red mij wel.

ALEX- (Vriendelijk) Als jij vragen of problemen hebt, mag jij mij altijd aanspreken. Ik kan zwijgen.

(Op zijn typische manier komt Edgard van de teeveeruimte gesloft. Vluchtig bekijkt hij de anderen wat schuchter. Dan neemt hij plaats op een stoel zo ver mogelijk van de anderen verwijderd.)

ALEX- (Wat geamuseerd, tot Katrien) Jij hebt nu ander gezelschap. En jij weet het, hè: als er problemen zijn, spreek jij mij maar aan.

(Meteen haast Alex zich richting bezinningsruimte. Nog heel even poetst Katrien verder. Dan komt Stella uit de richting van de teeveeruimte.)

STELLA- Dag, allemaal.

(Stella wil overgaan naar de rookruimte. Onderweg bedenkt zij zich even.)

STELLA- (Tot Katrien) Rook jij nooit?

KATRIEN- Neen.

STELLA- Ik vroeger ook niet, ...tot de miserie thuis is begonnen. Ben jij getrouwd?

(Katrien zwijgt wat onwennig)

STELLA- (Veelbetekenend) Ik wel!

(Meteen vertrekt Stella richting rookruimte. In de deuropening zoekt zij weer naar haar sigaretten en haar aansteker. Dan verdwijnt zij. Edgard komt recht. Meteen verdwijnt hij in de richting vanwaar hij zo-even is gekomen. In de gang passeert hij Freya.)

FREYA- Ik heb honger.

(Uit een frigoetje op de bar haalt zij een potje yoghurt.)

FREYA- Als tussendoortje vind ik dit niet slecht.

KATRIEN- Ik heb er nog niet van gegeten.

FREYA- Mijn moeder komt mij geregeld bezoeken. Zij brengt altijd kattentongen mee. Die lust ik graag!

(Freya begint aan haar yoghurt. Marijke komt van de bezinningsruimte.)

MARIJKE- Ik heb mijn benen wat gerust. Hopelijk kunnen ze er nu weer wat tegen. (Tot Katrien) Hoever sta jij intussen

met het werk?

KATRIEN- Hier ben ik ongeveer klaar. Nadien moet ik alleen nog het poetsgerei opruimen.

MARIJKE- Laat dit maar aan mij over. Dan kan jij je wat ontspannen.

KATRIEN- Ik ben niet vermoeid.

MARIJKE- Ik was dit vroeger ook nooit, ...tot het mij ineens had te pakken. Voortdurend last van mijn onderste ledematen. Kom, geef mij dat poetsgerei maar mee.

(Katrien gehoorzaamt. Alex verschijnt nogal gejaagd. Meteen begeeft hij zich naar de ontspanningshoek voor de speelkaarten. Met de speelkaarten neemt hij plaats aan tafel. Marijke verdwijnt met het poetsgerei. Alex begint de kaarten te leggen.)

ALEX- (Vriendelijk, tot Katrien) Kan jij patience spelen?

KATRIEN- Ik heb dit nog nooit gedaan.

ALEX- (Vriendelijk) Ga zitten! Ik leer het je!

(Even aarzelt Katrien.)

ALEX- (Vriendelijk) Kom! Ga zitten!

(Wat aarzelend gaat Katrien bij Alex aan tafel zitten. Ook Freya staat erbij, haar yoghurt etend. Haar aanwezigheid bevalt Alex iets minder.)

ALEX- (Enthousiast, tot Katrien) Waarom ik die kaarten zo heb gelegd, ga ik je nu nog niet uitleggen, dit is voor een volgende keer. Ik houdt hier nog 24 kaarten over. Die draai ik telkens om in groepjes van drie.

(Alex legt drie kaarten af.)

ALEX- Iedere keer als ik drie kaarten heb omgedraaid, kijk ik of ik de bovenste kaart kan afleggen. Om ze te mogen afleggen, moet ze een andere kleur en een eenheid minder hebben dan een van de omgekeerde kaarten op tafel.

FREYA- (Wijst onschuldig) Ruitenzes onder klaverenzeven.

(Meteen werpt Alex opgewonden zijn kaarten op tafel.)

ALEX- (Erg opgewonden, tot Freya) Ga jij het uitleggen?

(Freya schrikt wat van zijn reactie.)

ALEX- (Recht gekomen, tot Freya) Doe maar!

(Meteen maakt een opgewonden Alex zich uit de voeten

richting teeveeruimte. Freya en Katrien staan er nogal onwennig bij. Leen en Toke komen terug van een groepswandeling buiten.)

LEEN- Groepswandeling noemen ze dat! Twee bewoonsters en twee begeleiders!

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Precies twee verliefde koppels.

LEEN- Wandelen is goed voor de gezondheid. Het ontspant. (Tot Katrien en Freya) Waarom gingen jullie niet mee? Jullie met je jonge benen?

FREYA- Buiten is het te koud.

LEEN- (Duidelijk van een andere mening) Te koud!

FREYA- En ik wandel niet graag.

LEEN- (Ietwat schamper) Omdat je moeder er niet bij was?

TOKE- Als zij je 's zondags komt bezoeken, gaan jullie toch altijd naar buiten.

FREYA- Alleen tot aan de cafetaria.

LEEN- En jij, Katrien, ook geen zin om te wandelen?

(Katrien voelt zich wat onwennig.)

TOKE- Jij antwoordt liever niet?

LEEN- Dat is haar gewoonte. Zij is bang, om iets te veel te lossen.

(Door de openstaande deur van de eetruimte is Marijke naar binnen gekomen.)

MARIJKE- Als Katrien mij liever helpt dan te gaan wandelen, is dit "haar" zaak. (Tot Katrien) Doe maar waarin je zin hebt, kind! En trek je van de rest niet te veel aan.

(Nardus is wakker geworden. Meteen begint hij weer te brabbelen en te gesticuleren. Aan zijn drukke gebaren te merken, heeft hij het over aardappelen rooien. Blijkbaar is hij zeer tevreden over de dikte van zijn patatten. Hij lacht met de oogst van zijn gebuur. Aan het einde zingt hij weer zachtjes. Duidelijk herkennen wij de wijs van "Yellow Submarine" van The Beatles. Wij verstaan zo iets als "Yellow Soepterrine". Lachend maakt hij nog een wegwerpgebaar om die magere patatten van zijn gebuur. Hij gaat zich een glas water inschenken.)

LEEN- Wat staan die twee kerstbomen daar te doen?

MARIJKE- Samantha heeft die gebracht. En ook nog twee dozen ballen, en gekleurde strookjes en engelenhaar. Als wij

zin hadden, mochten wij er al aan beginnen.

TOKE- (Lichtjes plagend) En hebben jullie zin?

(Leen heeft al een paar dozen bijgehaald.)

LEEN- Even kijken wat er zoal in zit.

(Zij haalt er enkele ballen uit.)

LEEN- De kleuren vallen mee, niet te hevig. Wie helpt er mee, de kerstbomen versieren?

TOKE- (De anderen bekijkend) Toch weer niet de twee zelfden van de adventskransen?

MARIJKE- Ik help wel een handje.

TOKE- (Tot Katrien en Freya) En jullie?

MARIJKE- (Tot Katrien) Steek jij ook maar een handje toe, Katrien. Nu wij met zijn tweeën zijn voor de eetruimte, is het werk daar veel eerder gedaan.

FREYA- Ik wil ook wel helpen.

TOKE- (Geamuseerd) Zie eens aan, Leen! Vijf vrouwen voor maar twee kerstbomen!

LEEN- Hoe gaan wij ons verdelen? Vijf is onpaar.

(Edgard komt binnen gesloft in zijn gekende houding. Schuchter bezielt hij heel even de anderen. Dan neemt hij plaats op de verste stoel.)

MARIJKE- (Enthousiast op Edgard duidend) Daar! Nummer 6!

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Laat Edgard maar met rust. Hij heeft zo al genoeg zorgen.

LEEN- Toke en ik nemen elk een boom voor onze rekening! Wie helpt Toke?

MARIJKE- De twee jongeren kunnen misschien ploeg vormen.

LEEN- (Geamuseerd) Toke en ik?

TOKE- Freya en Katrien helpen mij!

LEEN- Akkoord, Marijke?

(Edgard vertrekt op zijn typische manier richting teeveeruimte. Stella komt terug van roken.)

MARIJKE- (Op Stella duidend) Daar hebben wij nummer zes!

LEEN- (Tot Stella) Ga jij ons helpen, deze kerstboom versie-

ren?

STELLA- Dag, allemaal.

LEEN- Dat vragen wij niet! Wij willen weten, of jij ons helpt deze kerstbomen versieren.

STELLA- Dat kan ik niet.

LEEN- En de reden?

STELLA- Ik heb mijn overjas aan.

LEEN- Kan jij die niet uitdoen?

STELLA- Dan krijg ik kou.

MARIJKE- Als jij buiten een sigaret staat te roken, heb jij geen kou?

STELLA- Dan heb ik mijn overjas aan.

TOKE- (Lichtjes ironisch) Ik denk niet, dat wij van die kant veel hulp moeten verwachten.

STELLA- Ik ga teeveekijken. Daar is het warmer.

(Meteen vertrekt Stella.)

MARIJKE- (Tot Katrien, op Stella duidend) Zij is de vrouw van een slager. Zij hebben een erg drukke zaak met vier personeelsleden. Hun dochter was getrouwd met een zwemtrainer. (Wat geamuseerd) Op een gegeven moment is die in vreemd water beginnen te zwemmen. Stella vernam dit van een van haar klanten. Zij heeft haar dochter hierover ondervraagd, maar die wou haar huwelijksproblemen niet toegeven. Tot die schoonzoon er met een van zijn leerlingen vandoor ging. Toen was Stella meer te vinden bij haar dochter dan in de zaak. Haar man nam dit niet. Er kwam volop herrie van, je weet hoe mannen kunnen zijn. Van dan af is Stella alles verkeerd beginnen te doen, zij was haar zenuwen niet meer de baas. Het begon in haar kop te spelen. Ze hebben haar naar hun huisdokter gestuurd, die stuurde haar verder naar een specialist. Zo is zij uiteindelijk hier aanbeland.

LEEN- Bezoek krijgt zij nooit, haar man heeft het te druk.

MARIJKE- (Lichtjes geamuseerd) Waarschijnlijk met een van zijn vrouwelijke personeelsleden.

TOKE- Ook haar dochter zien wij hier nooit.

MARIJKE- Dit alles blijft haar natuurlijk in het hoofd spelen. Zo geraakt zij hoe langer hoe meer in de war.

TOKE- Daarom rookt zij ook zoveel.

FREYA- (Onschuldig) Wij zouden hier nooit praten over onze medebewoners.

MARIJKE- (Zich vergoelijkend) Heb ik iets verteld, dat niet waar is?

FREYA- (Onschuldig) Zelfs dat zouden wij nooit doen.

LEEN- In plaats van ons opmerkingen te maken, zou jij beter wat vaker contact met ons zoeken. Verbeter eerst jezelf, voor je meent aan iemand anders te moeten beginnen.

(Edgard komt binnengesloft in zijn gekende houding. Schuchter zoekt hij naar een veilige plaats, om rustig te gaan zitten. Omdat hij die niet meteen vindt, keert hij terug op zijn stappen.)

TOKE- (Lichtjes ironisch op Edgard duidend) Die zal niks te veel zeggen.

— MARIJKE- Helaas!

(John komt terug van een doktersbezoek. Zijn anorak en zijn pet hangt hij aan de kapstok. In de ontspanningshoek zoekt hij zijn puzzelboek en zijn balpen.)

MARIJKE- (Tot John) En?

JOHN- Wat "en"?

MARIJKE- (Onschuldig) Wat zei dokter Claessen?

JOHN- Zijn dit jouw zaken?

MARIJKE- (Gewoon) Als "ik" naar de dokter ben geweest, mag iedereen vernemen wat hij mij heeft verteld.

JOHN- (Veelbetekenend) Vrouwen! ...Wat liggen die kaarten hier te doen?

— LEEN- Da's natuurlijk het werk van Alex.

FREYA- Hij leerde Katrien patience spelen.

JOHN- (Op de wanordelijke kaarten duidend) Zo?

FREYA- Hij heeft die kaarten kwaad weggegooid. (Onschuldig) Ik had te veel gezegd.

LEEN- Ik ruim hier wel op. Wij hebben de beide tafels nodig voor onze kerstbomen.

JOHN- (Op zijn puzzelboek duidend) En ik dan?

LEEN- Kan jij niet voor een keer in de bezinningsruimte gaan zitten?

JOHN- Daar is te weinig licht!

(Leen ruimt de kaarten op. Nardus schenkt zich wat water bij. Gehaast als altijd komt Alex van de teeveeruimte.)

JOHN- (Tot Alex) Als jij nog eens patience speelt, ruim dan achteraf de tafel af.

FREYA- (Onschuldig) Het was mijn schuld. Ik had niet mogen tussenkomen, toen Alex Katrien leerde kaarten.

JOHN- (Lastig) Moest hij Katrien leren patience spelen? Er zijn zinniger bezigheden.

ALEX- (Schamper) Puzzelen?

JOHN- (Opgewonden) Ja, puzzelen!

ALEX- (Opgewonden) De ganse dag ben jij in dat onnozele puzzelboek bezig! Maar jij lost nooit iets op!

JOHN- (Opgewonden) Wat weet jij hiervan?

ALEX- (Opgewonden) Ik zie toch, wat ik zie!

JOHN- (Opgewonden) Ik hou mij enkel bezig met puzzels voor gevorderden!

ALEX- (Schamper) Woordjes doorstrepen!

JOHN- (Kwaad) Onnozelaar! Achter mijn rug in mijn boeken zitten kijken!

ALEX- Steek ze dan beter weg!

MARIJKE- Hou er maar mee op! Dat geruzie heeft lang genoeg geduurd!

JOHN- (Opgewonden) Hij moet zich niet met Katrien bemoeien! Katrien mag hier doen, wat "zij" graag doet!

ALEX- (Schamper) Puzzelen?

JOHN- (Opgewonden) Als er Katrien iets moet worden bijgebracht, zal ik dit wel doen!

ALEX- (Schamper) Waarom jij?

JOHN- (Opgewonden) Ik weet hoe alles hier in zijn werk gaat, ik ben het langst van allemaal hier!

ALEX- (Opgewonden) Ik heb hier van niemand lessen te ontvangen, zelfs niet van een superancien!

LEEN- (Wat plagerig) Toke, vind jij ook niet, dat sommige vrouwen hier meer succes hebben dan jij en ik?

ALEX- (Lastig) Ik ga teevee kijken!

JOHN- (Schamper) Een schone opruiming!

(Boos vertrekt Alex.)

MARIJKE- John, als de dokter je nog eens minder prettig nieuws bezorgt, werk dat dan niet meer uit op iemand anders.

JOHN- (Lastig) Heeft de dokter mij minder prettig nieuws gegeven.

LEEN- De kerstbomen staan klaar!

MARIJKE- Wie zin heeft om ze te helpen versieren, mag zich bijzetten!

(Nardus is goedgezind. Met zijn glas water in de hand, en naar de anderen kijkend, zingt hij. Wij herkennen min of meer de wijs en de woorden van "Als ik ooit eens vijf minuten tijd heb" van Louis Neefs.)

DERDE TAFEREEL

(Nogal gejaagd zit Alex patience te spelen. Aan de andere tafel leest Katrien de krant. Marijke komt uit de eetkamer. Rustig begeeft zij zich tot bij de stoel van Katrien. Over diens schouder heen bekijkt Marijke vluchtig de krant.)

MARIJKE- (Ietwat verwonderd) "Ongevallen!" Wie leest er nu zo-
iets?

ALEX- (Zonder van zijn kaarten op te kijken) Katrien leest
toch wat "zij" wil!

MARIJKE- In een krant staan er interessantere dingen!

ALEX- (Zonder van zijn kaarten op te kijken) Voor jou mis-
schien!

MARIJKE- Voor iedereen!... (Tot Katrien) Hoe kom jij hier eigen-
lijk terecht? Jij bent toch nog veel te jong voor zo'n
huis als dit.

(Ook Alex is nu geïnteresseerd. Nogal gejaagd ruimt hij
de kaarten op.)

ALEX- (Zo onschuldig mogelijk tot Katrien) Iets aan de hand
gehad?

KATRIEN- (Laat niet in haar kaarten kijken) Niets speciaals?

MARIJKE- (Wat aandringend) Zonder reden brengen ze je niet naar
hier.

(Er komt geen antwoord van Katrien. Alex werpt de kaar-
ten in de ontspanningshoek. Met een laatste blik op Ka-
trien verdwijnt hij vlug richting teeveeruimte.)

MARIJKE- Het moet niet plezant zijn voor jou, als enige jongere
in deze groep.

KATRIEN- (Zonder veel overtuiging) Ik pas mij wel aan.

(Stella komt uit de richting teeveeruimte.)

STELLA- Dag, allemaal.

(Zij begeeft zich richting rookruimte. Bij de buiten-
deur begint zij naar haar sigaretten en haar aansteker
te zoeken.)

STELLA- (Wat zeurderig) Met de feesten kan ik niet naar huis.
In onze slagerij is het dan veel te druk. Mijn man zegt,
dat ik dan daar alleen maar in de weg kan komen lopen.

MARIJKE- En bij je dochter?

STELLA- Die hoopt, dat haar man terugkomt.

MARIJKE- Wat ga jij nu doen?

STELLA- Ik weet het niet. Alleen mag ik hier niet naar buiten. Andere bewoners hier gaan voor een dagje naar huis, of hebben familiebezoek. En ik zit hier in mijn eentje... sigaretten te roken.

(Meteen begeeft zij zich naar de rookruimte.)

MARIJKE- (Meewarig op Stella duidend) Haar man heeft het te druk! Op tweede kerstdag of op nieuwjaar kan hij toch wel eens een avondje voor haar vrijmaken? Neen, neen. Hij bekommert zich niet meer om haar... (Plots) Eigenlijk moet ik haar niet beklagen, eerder mijzelf. Ik ben nooit getrouwd. En als strijkster in de wasserij had ik geen echte vriendinnen. Eens de werkuren voorbij haastte iedereen zich naar huis, zonder nog naar iemand anders om te kijken.

KATRIEN- Jij weet ook niet, waar naartoe?

MARIJKE- Ik mag hier zelfs niet buiten. Na een herseninfarct ben ik uit het ziekenhuis weggevlucht. Meer dan een uur hebben ze toen naar mij gezocht. Erg dom van mij!

KATRIEN- Jij beseftte dit toen niet?

MARIJKE- Van wat er toen de eerste dagen is gebeurd, herinner ik mij niets meer... Ga jij met de feesten ergens naartoe?

KATRIEN- (Zonder veel overtuiging) Ik denk het niet.

MARIJKE- Jij hebt ook niemand?

(Katrien haalt de schouders wat op.)

MARIJKE- Ik geef jou een goede raad. Zelf ben ik ook nogal gesloten, ik loop ook niet met mijn problemen te koop. Maar ergens hebben wij iemand nodig, bij wie wij ons hart eens kunnen uitstorten. Sluit je niet te veel op in jezelf. Jij gaat hieraan kapot!

(Zwijgend staat Katrien wat in gedachten verzonken.)

MARIJKE- (Ietwat enthousiaster) Heb jij enig vooruitzicht voor de komende feesten?

KATRIEN- Nog niet.

MARIJKE- Als "ik" hier ooit moet vertrekken, weet ik niet eens waar naartoe.

(Edgard verschijnt. Schuchter neemt hij plaats op een

stoel zover mogelijk verwijderd van de anderen.)

MARIJKE- (Tot Katrien) Voor Edgard hoef jij je niet in te houden, ik denk niet dat hij naar ons luistert.

KATRIEN- Als je hem iets vraagt, doet hij het toch.

MARIJKE- Hij verstaat ons wel, maar hij luistert niet. Hij leeft te zeer opgesloten in zichzelf.

(Freya komt uit de richting bezinningsruimte.)

FREYA- Heeft iemand van jullie die krant nog nodig?

KATRIEN- Neem ze gerust.

FREYA- Ik ga ze op mijn gemakje lezen in de bezinningsruimte.

(Edgard staat al op. Op zijn gekende manier begeeft hij zich terug richting teeveerimte.)

MARIJKE- Katrien en ik hadden het net over de nakende feesten. Heb jij al vooruitzichten?

FREYA- Mijn moeder komt vanavond op bezoek. Ik moet dit nog met haar bespreken.

MARIJKE- Jij gaat bij haar feesten?

FREYA- Ik zou heel graag willen, maar ik durf niet goed. Ik moest daar mijn man eens tegenkomen.

MARIJKE- Ik meende te hebben gehoord, dat hij voorgoed is vertrokken?

FREYA- (Wat naïef) Hij en ik hebben nooit ruzie gehad. Hij had problemen op zijn werk. Ik meende hem te helpen...

MARIJKE- (Invallend) Maar dit wou hij niet? Hij vond, dat jij hem betuttelde?

FREYA- (Ietwat onzeker) Zoiets. Mijn moeder heeft zich dan er-mee bemoeid.

MARIJKE- Dan is hij vertrokken?

FREYA- Ja. (Sterk maar naïef) Maar zonder ruzie!

MARIJKE- Heb jij sedertdien nog contact met hem gehad?

FREYA- (Wat onwennig) IK heb hem niet meer gezien.

MARIJKE- Hij heeft ook niets meer van zich laten horen?

FREYA- (Onwennig) Neen.

MARIJKE- Dan denk ik niet, dat jij hem met Kerstmis bij je moe-

der moet verwachten.

FREYA- (Naïef) En als hij ondertussen tot inkeer is gekomen?

MARIJKE- (Nogal ironisch) Zo zijn mannen!

FREYA- Hoe weet jij dit? Jij zei toch, dat jij nooit bent getrouwd.

MARIJKE- Je moet niet getrouwd zijn, om de mannen te leren kennen. Ik ben ook jong geweest, ik ben toen ook geregeld uitgegaan.

FREYA- Heb jij ooit kennis gehad?

MARIJKE- (Veelbetekenend) Ooit? Wel drie, vier keer!

FREYA- (Onschuldig) Jij was toen al geen gemakkelijke?

MARIJKE- (Een tikkelte geraakt) Jij had ook beter wat meer van je afgebeten!

(Ergens op de gang begint er een nogal hevige ruzie. Dit geruzie komt dichterbij. John komt uit de richting teeveeruimte. Hij heeft de afstandsbediening van de teevee nog in de hand.)

JOHN- Dat is verdomme altijd hetzelfde! Ik moet die reclame van VTM niet zien!

(Alex is hem kwaad gevolgd.)

ALEX- Dat gezap van jou de hele tijd is ook niks!

JOHN- Ik mag toch wel eens kijken, of er ergens anders iets beters is?

ALEX- (Erg opgewonden) Geef die afstandsbediening hier!

JOHN- (Opgewonden) Waarom moet "jij" die hebben?

ALEX- (Erg opgewonden) Omdat ik teevee wil kijken!

JOHN- (Opgewonden) Ik ook! Maar geen onnozele reclame!

ALEX- (Erg opgewonden) Samen met de begeleiders hebben wij afspraken gemaakt! Vandaag staat de teevee op VTM!

JOHN- (Opgewonden) Behalve als de meerderheid het anders wil!

ALEX- (Erg opgewonden) Is dit zo?

JOHN- (Opgewonden) Wij waren met zijn drieën aan het kijken!

ALEX- (Erg opgewonden) Met zijn tweeën!

JOHN- (Opgewonden) En Edgard dan?

ALEX- (Ogewonden) Die was in slaap gevallen!

JOHN- (Opgewonden) Da's niet waar!

ALEX- (Opgewonden) Hij hing met zijn gezicht naar de grond!

JOHN- (Opgewonden) Zo hangt hij altijd! In ieder geval wou hij niet naar VTM kijken!

ALEX- (Opgewonden) Hoe weet jij dit?

JOHN- (Opgewonden) Omdat hij niet keek, verdomme!

ALEX- (Koppig) Het is één tegen één! Jij hebt geen meerderheid, dus blijft de afspraak!

JOHN- (Erg koppig) En toch kijk ik niet naar die reclame!
(Schamper praat hij de teevee na.) "Twee beha's aan de prijs van één, dames!" Wat heb ik hieraan?

— ALEX- (Erg opgewonden) Wat hebben wij aan dat voortdurend gezap van jou?

JOHN- (Koppig) Wij beslissen hier met zijn allen, of het VTM wordt of EEN!

ALEX- (Erg opgewonden) Niks van! Vandaag is het VTM!

JOHN- (Opgewonden) Ieder van ons zegt zijn gedachte! Ik ben voor EEN! En jij, Marijke?

MARIJKE- (Wat lastig) Ik bemoei mij daar niet mee! Ik heb al koppijn genoeg zonder teevee!

JOHN- Jij hebt dus niets tegen EEN?

ALEX- (Opgewonden) Zo niet beginnen, hè kameraad!

JOHN- En jij Freya? (Luid) EEN? (Ingehouden) Of VTM?

— FREYA- (Wat ongerust) Ik kijk ook nooit teevee.

JOHN- (Opgewonden) En gisteravond dan?

FREYA- (Wat onwennig) Toen was mijn moeder onverwacht niet gekomen.

JOHN- (Lastig) Nog een, die haar gedachte niet durft zeggen! Katrien?

ALEX- (Sterk) Laat haar erbuiten!

JOHN- (Opgewonden) Waarom?

ALEX- (Opgewonden) Zij kijkt nooit teevee!

JOHN- (Opgewonden) Zij is ook een van hier!

ALEX- (Erg opgewonden) Laat haar erbuiten, zeg ik je!

JOHN- (Schamper) Wij weten wel, dat jij bij haar op een goed blaadje probeert te staan!

ALEX- (Bijna dreigend) Wat wil jij hiermee insinueren?

JOHN- (Opgewonden) Wij weten allemaal, dat jij haar voortdurend naloopt!

ALEX- (Kwaad) Leugenaar!

JOHN- (Praat Alex na) "Speel jij mee patience, Katrien?", "Zin in een appel, Katrien?", "Heb jij het hier wel warm genoeg, Katrien?"

ALEX- (Kwaad) Onnozelaar!

JOHN- (Erg opgewonden) De hele dag horen wij hier niets anders!

ALEX- (Kwaad) Ben jij misschien jaloers?

JOHN- (Schamper) Op jou? Hiervoor heb ik nogal een reden! Wij weten allemaal, waarom jij hier zit!

ALEX- (Dreigend) Hou je mond!

JOHN- (Schamper) Mijnheer deed in verwarming en sanitair! Maar hij deed zijn werk alles behalve!

ALEX- (Woedend) Wat weet jij hiervan?

JOHN- (Schamper) Mijnheer liet het zelfs na, zijn leveranciers te betalen!

ALEX- (Woedend) Ik stelde die betalingen uit, tot mijn klanten mij zouden betalen!

JOHN- (Schamper) Zij waren niet tevreden over jouw werk!

ALEX- (Woedend) Dat waren zij wel! Maar zij vertikten het, mij te betalen!

JOHN- (Schamper) Die van de belastingen, waren die ook tevreden over jou?

ALEX- (Woedend) Omdat mijn klanten achterbleven met betalen, stelde ik "mijn" betalingen een tijdje uit!

JOHN- (Schamper) Jij wist niet meer, van welk hout pijlen maken! Je vrouw en je kinderen moesten het ontgelden!

ALEX- (Woedend) Da's niet waar!

JOHN- (Erg beschuldigend) Jij zit hier, omdat jij hen hebt geslagen!

ALEX- (Woedend) Ik was overspannen!

JOHN- (Kwaad) Ik heb jou nooit anders gezien!

ALEX- (Kwaad) Ben jij beter dan ik?

JOHN- (Wat schamper) Ik weet niet!

ALEX- (Erg schamper) Denk jij, dat ik niet weet waarom jij hier zit? Fernand, die hier onlangs is vertrokken, heeft mij alles verteld! Mijnheer was verzekeringsmakelaar. Zijn zaak draaide niet, zoals hij wou!

JOHN- (Onderbreekt hem opgewonden) Mijn zaak draaide uitstekend!

ALEX- (Erg schamper) Met het spaargeld van zijn klanten nam mijnheer grote risico's op de beurs! Hij verspeelde bijna al hun geld!

JOHN- (Kwaad) Da's niet waar!

ALEX- (Wat venijnig) Hij vervalste documenten! Ze hebben hem gesnapt! Het gerecht heeft hem veroordeeld!

JOHN- (Kwaad) Da's niet waar!

ALEX- (Venijnig) Jij hebt een tijdje in de gevangenis gezeten!

JOHN- (Woedend) Jij liegt!

ALEX- (Venijnig) Je eigen kinderen bezien je niet meer! Jij blijft hier zitten, omdat jij bang bent ^{en} nog onder de mensen te komen! Jij bent bang, je vroegere klanten opnieuw tegen te komen!

JOHN- (Woedend) Jij bent een schoft!

ALEX- (Schamper) Hier tussen ons voelde jij je veilig. Maar nu kennen wij je! Jij zit hier al anderhalf jaar, omdat jij hier niet meer weg durft!

JOHN- (Erg opgewonden) Ik mag hier nog buiten de deur komen, maar jij niet!

ALEX- (Erg opgewonden) Ik mag hier nog wel buiten!

JOHN- (Erg opgewonden) Enkel onder begeleiding!

ALEX- (Erg opgewonden) Zodra ik van mijn zenuwen ben verlost, verandert dit!

JOHN- (Schamper) Wanneer gaat dat ooit gebeuren?

ALEX- (Opgewonden) Ik krijg hier nog af en toe bezoek! Jij nooit!

JOHN- (Schamper) Ik heb mijn vrouw nooit geslagen!

ALEX- (Schamper) Omdat zij er op tijd vandoor was! Zij was op de hoogte van jouw gesjoemel!

MARIJKE- (Ietwat schamper) Precies twee hanen, die vechten om dezelfde mesthoop! Zijn jullie mannen, of kinderen?

(Alex scharrelt de afstandsbediening mee, dan verdwijnt hij kwaad richting teeveeruimte. Tijdens de ruzie van John en Alex is Nardus brabbelend en gesticulerend wat ongemerkt verschenen op de achtergrond. Hij heeft zich een glas water ingeschonken. Met dit glas in de hand zingt hij nu zachtjes en bijna onverstaanbaar:

"En wij zijn er van de klasse
en wij drinken bier met emmertjes!

Terwijl die arme schachten
aan 't patattenjassen zijn,
vergeten wij de troep
en zijn droevige dagen.

En roepen allen gelijk:

"Smeerlappen gij zijt ons kwijt".

Lichtjes geamuseerd maakt hij weer zijn wegwerpgebaar.)

MARIJKE- (Op Nardus duidend) Die is ten minste goed gezind.

(Intussen heeft John zijn puzzelboek en zijn balpen bijgehaald. Hij neemt plaats op zijn vertrouwde plaats aan tafel. Stella komt van de rookruimte.)

STELLA- Dag, allemaal! (Zeurderig) Stond hier de radio op? Ik hoorde precies lawaai.

MARIJKE- (Lichtjes ironisch) Wees gerust, Stella! Wij hebben hem afgezet, (plagerig) hè John?

STELLA- (Zeurderig) Ik ga eens naar mijn man bellen. Hij moest mij "toch" eens komen halen met Kerstmis. Hier loop ik toch ook niet in de weg.

(Edgard is verschenen in zijn typische houding. Hij vindt een plaatsje aan de tafel van John. Stella vertrekt in de richting van het personeel. Achteraan ontmoet zij Leen en Toke, die net binnenkomen.)

STELLA- (Tot Leen en Toke) Dag, allemaal. (Enthousiast tot Leen en Toke) Ik ga eens naar mijn man bellen. Misschien komt hij mij met Kerstmis toch halen.

MARIJKE- Katrien, help jij mij de eetruimte klaarmaken?

(Katrien staat meteen klaar.)

FREYA- Mag ik ook helpen?

MARIJKE- Hoe meer handen, hoe lichter het werk!

(Marijke, Katrien en Freya verdwijnen in de eetruimte. Edgard vertrekt richting teeverruimte.)

TOKE- Stella had het over Kerstmis. Wat doe jij die dag?

LEEN- Ik weet het niet. Mijn huis staat al de hele tijd leeg. Daar gaat het veel te koud zijn. En of er een van mijn kinderen in die drukke periode de tijd gaat vinden om hier eens langs te komen, betwijfel ik.

TOKE- (Ietwat dromerig) Mijn kinderen hebben ongetwijfeld ook hun familiefeestjes.

LEEN- (Ietwat dromerig) Uit het oog, uit het hart, Toke.

TOKE- (Ietwat dromerig) Ja... Alhoewel. Zij hebben ook allemaal hun kinderen. Dan doe je niet meer, wat je wil...
(Plots wat enthousiaster) Als wij onder ons beiden eens Kerstmis vierden!

LEEN- (Wat ongelovig) Hoe zouden wij dat doen?

TOKE- (Wat enthousiast) Er zijn toch genoeg mogelijkheden! In een van de paviljoenen hier is er een restaurant!

LEEN- Voor de bezoekers.

TOKE- En ook voor ons!

LEEN- Ik ben er nog nooit geweest.

TOKE- Ik ook niet. Maar nu, met Kerstmis! En onder ons beiden!

LEEN- Ik heb geen geld.

TOKE- (Ietwat enthousiast) Wij vragen, dat onze begeleidster daar voor ons reserveert! En betalen doen wij via onze maandelijkse rekening!

LEEN- Kan dit wel?

TOKE- (Ietwat enthousiast) Wij kunnen het toch vragen! En anders moet onze begeleidster ons maar voorschieten!

LEEN- (Ongelovig) Jij denkt, dat die dat gaat doen?

TOKE- Wij kunnen het haar toch vragen!

LEEN- Ik zou wel willen.

TOKE- Dus doen wij het! Jij en ik vieren samen Kerstmis!

LEEN- Hier in het restaurant!

(Nardus heft het glas, en zingt brabbelend de eerste

maten van iets dat lijkt op de Brabançonne. Plots houdt hij op. Lichtjes lachend horen wij hem iets brabbelen, dat lijkt op "Belgikske, nikske!" Lichtjes glimlachend maakt hij weer zijn wegwerpgebaar.)

VIERDE TAFEREEL

(Nachtverlichting. In de ontspanningshoek zit Katrien een magazine te doorbladeren. Uit de richting van de tee-veeruimte verschijnt Toke. Zij lijkt alles behalve gehaast.)

TOKE- Ik zag hier nog licht branden. Zo laat nog aan het lezen?

KATRIEN- Een magazine aan het doorbladeren.

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Nardus is al naar bed. Dan is het erg laat.

KATRIEN- Ik voel mij nog niet moe.

TOKE- Ik wel, maar ik zat wat te piekeren. Begin jij je hier stilaan thuis te voelen?

KATRIEN- Dat begint.

TOKE- Helemaal thuis voel je je hier nooit. Maar jij begint de bewoners hier wat te kennen?

KATRIEN- De meesten toch.

TOKE- Jij bent 28, meen ik?

KATRIEN- Bijna.

TOKE- En verpleegster?

KATRIEN- Dat klopt.

TOKE- Eigenlijk ben jij dan de ziekenhuizen gewoon?

KATRIEN- Elk ziekenhuis is anders.

TOKE- Waar werkte jij het laatst?

KATRIEN- In een woonzorgcentrum.

TOKE- Met bejaarden?

KATRIEN- Uiteraard.

TOKE- In een psychiatrisch ziekenhuis zoals dit heb jij nooit gewerkt?

KATRIEN- Enkel tijdens een van mijn stages.

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Dat was hier toch niet?

KATRIEN- (Lichtjes glimlachend) Neen, neen.

TOKE- En nu zit jij hier als patiënte?

KATRIEN- (Flauwtjes glimlachend) 't Kan verkeren.

TOKE- (Zo onschuldig mogelijk) Jij hebt toch niks speciaals aan de hand gehad?

KATRIEN- Wat overspannen... (flauwtjes glimlachend) zoals iedereen zeker?

TOKE- Ik zit hier voor mijn zenuwen. Al enkele maanden. Ik ben ook al wat ouder dan jij. De 50 gepasseerd. Mijn man is al de 60 gepasseerd. Hij is leraar Frans, maar hij denkt nog niet aan zijn pensioen. Integendeel. Geregeld registreert hij nog amateurtoneelgezelschappen.

KATRIEN- Dan was hij niet veel thuis?

TOKE- Jij slaat de nagel op de kop! Drie regies deed hij per toneelseizoen! Alles inbegrepen waren dit zowat 150 avonden.

KATRIEN- Bijna de helft van het jaar.

TOKE- Je weet het? Aanvankelijk voelde ik dit niet zo erg aan, wij hadden vijf kinderen.

KATRIEN- Jij had goed je bezigheid!

TOKE- Ik was nooit alleen. Maar ja, de kinderen worden groot. En dan gaan ze de deur uit... een na een. Eerst onze Isabelle. Zij was nochtans niet de oudste. Studeren deed zij niet graag, zij ging liever rekken vullen in de carrefour. Een zekere Mario moest haar daar de zware pakken aanrijken.

KATRIEN- (Lichtjes geamuseerd invallend) Op een zeker ogenblik hebben zij zich mispakt?

TOKE- (Geamuseerd) Ik denk het! Het was meteen gebakken! Zij zijn al 10 jaar getrouwd, en hebben twee kinderen. Echt schone kinderen! Femke en Joren!... Als nummer twee trouwde onze Michelle.

KATRIEN- Je zoon?

TOKE- Neen, neen, ook een dochter! Michel "le"! Zij is getrouwd met Kor, een Nederlander. Hoe die twee mekaar hebben gevonden, ga ik bewaren voor een volgende keer. Anders zitten wij hier morgenvroeg nog!

KATRIEN- Zij woont nu in Nederland?

TOKE- Ja, in Goirle bij Tilburg! Zij werken daar nu allebei in een safaripark.

KATRIEN- Tussen de wilde dieren?

TOKE- Kor wel, hij voedert en verzorgt de dieren. Onze Michel-le helpt in de keuken van de cafetaria. Dat was een lief kind! Als moeder mag je wat je kinderen betreft geen voorkeur hebben. Maar zij was de allerliefste. Je mag haar tegenkomen om het even waar om het even wanneer, de glimlach is nooit van haar gezicht. Nooit! (Plots) Heb je geen dorst?

KATRIEN- Neen, dank je! Voor het naar bed gaan drink ik zelden.

TOKE- (Glimlachend) Bang om 's nachts uit je bed te moeten?

KATRIEN- (Glimlachend) Dat niet.

TOKE- (Glimlachend) Hier moet je daarvoor de gang op! (Geamuseerd) Je zou daar Nardus kunnen tegenkomen!... In dat woonzorgcentrum van jou is het veel moderner zeker?

KATRIEN- Een vleugel van het centrum is pas bijgebouwd. Daar is het inderdaad heel modern.

TOKE- (Glimlachend) Iedere bewoner zijn eigen kamer met lavabo, douche, ligbad...?

KATRIEN- Dit klopt ongeveer.

TOKE- Onze Siebe, mijn enige zoon, heeft ook heel modern gebouwd. Zijn schoonvader is bouwpromotor. En Peggy, de vrouw van onze Siebe, is enig kind. (Plots) Ik zit je hier maar te vervelen met mijn kinderen!

KATRIEN- Absoluut niet, mevrouw. Ik vind het heel interessant.

TOKE- Ik zal het kort maken! Onze oudste Lizy is boekhoudster, en getrouwd met een kinesist. En onze jongste Daisy is assistente in de apotheek van haar man.

KATRIEN- Allemaal zijn zij goed terechtgekomen ?

TOKE- Dit hoop ik.

KATRIEN- Zo te horen toch.

TOKE- Je mag nooit te zeker zijn. De huwelijken tegenwoordig! Ben jij getrouwd?

KATRIEN- Neen,... maar ik heb wel een vriend.

TOKE- Al lang?

KATRIEN- Drie jaar.

TOKE- Dat is dan een vaste relatie. Mag ik weten, wat hij doet?

KATRIEN- Advocaat.

TOKE- Amaai! Chic volk!... Hebben jullie kinderen?

KATRIEN- Neen.

TOKE- Dat komt nog... (geamuseerd) zodra jullie zijn getrouwd! Ja, kinderen! Dat is het mooiste wat er bestaat, ...tot ze volwassen zijn. Dan zijn zij in de kortste keren de deur uit,... en dan zit je daar alleen.

KATRIEN- Had jij een beroep?

TOKE- Toen ik met die vijf kinderen zat, niet! (Geamuseerd) Toen had ik mijn handen zo al meer dan vol! Maar voor mijn huwelijk werkte ik als verkoopster in een bloemenzaak.

KATRIEN- Een mooie job!

TOKE- (Geamuseerd) Ik zou het geloven! Ik heb daar mijn man leren kennen! Geregeld kwam hij daar een bloemetje kopen voor zijn lief! Ik moest hem dan raad geven... (geamuseerd) wat de bloemen betreft!

KATRIEN- Die affaire met dat lief is uiteindelijk niet doorgegaan?

TOKE- Neen. (Geamuseerd) Ik denk, dat ik hem de verkeerde bloemen heb aangeraden!

KATRIEN- (Lichtjes geamuseerd) Jammer.

TOKE- (Enthousiast) Niet voor mij! Ik ben er goed bij gevaren! In het begin toch.

KATRIEN- (Dromerig) Vijf kinderen!

TOKE- (Ietwat dromerig) Ja! Maar zo ineens zijn die allemaal de deur uit, en dan zit je daar helemaal alleen te koekeleeren.

KATRIEN- Kon jij niet meer terug naar die bloemenzaak?

TOKE- De eigenares was al jaren dood. Ik heb nog geprobeerd, om aan ander werk te geraken. Maar eens de 50 gepasseerd, en zonder diploma...! Ik dacht: "Ik ga af en toe wat helpen bij mijn kinderen!" Maar ja,...

KATRIEN- Dit werd ook niets?

TOKE- (Dromerig) Al gauw voel je, dat je daar in de weg loopt. Dat zij de zaken nu anders aanpakken dan wij destijds. Dus laat je ze maar bezig, en je loopt ze niet meer voor de voeten.

KATRIEN- Jij zit thuis veel alleen?

TOKE- Inderdaad.

KATRIEN- Je man is er toch nog.

TOKE- Af en toe, als er eens toevallig geen toneel is... Je voelt je zo alleen, zo eenzaam. Je voelt je waardeloos! Ik werd hoe langer hoe zenuwachtiger! Ik begon dingen te vergeten, dingen verkeerd te doen. Ik kreeg nog meer zenuwen.

KATRIEN- Je man begreep je niet?

TOKE- Hij zag het niet eens! Nu misschien wel, nu het te laat is. Ik kon niet meer eten, niet meer slapen. Ik ging naar mijn huisarts. Die raadde mij aan, hier een tijdje met vakantie te komen.

(Heel even een stilte)

TOKE- (Voorzichtig) Jij was ook overspannen?

KATRIEN- Een beetje.

TOKE- (Glimlachend) Een beetje veel?

(Een dromerige, lichte glimlach van Katrien)

TOKE- (Glimlachend) Voor "een beetje" sturen ze je niet naar hier.

(Dromerig kijkt Katrien voor zich uit.)

TOKE- (Voorzichtig) Problemen gehad met je vriend?

KATRIEN- (Zonder veel overtuiging) Neen.

TOKE- Jij lost niet graag iets over jezelf?

KATRIEN- Liefst niet te veel.

TOKE- Dit lucht nochtans op. Zelf ben ik hier stilaan tot rust gekomen. Niet dat ik hier graag ben, niemand is hier graag. Maar ik weet nu, dat ik hier ben voor mijn eigen goed.

KATRIEN- (Voorzichtig) Je bezoek enkele dagen geleden...

TOKE- (Enthousiast) Heb jij haar gezien? Dat was onze Michelle! Jij weet wel, de liefste van allemaal!

KATRIEN- 't Is wel fijn, dat ze aan je denken.

TOKE- (Wat minder enthousiast) Zij hebben afgesproken, iedere week komt er een van hen hier langs.

KATRIEN- Dat is toch fijn.

TOKE- Vind jij?

KATRIEN- (Ietwat verrast) Jij toch ook?

- TOKE- Misschien voelen zij het nu aan als een "moeten". Liever had ik gezien, dat zij spontaan kwamen.
- KATRIEN- Je moet het van de goede kant bekijken! Zij willen niet, dat jij te lang alleen bent.
- TOKE- Da's mogelijk. (Voorzichtig) Jouw vriend de advocaat is nog niet hier geweest?
- KATRIEN- (Ietwat ingehouden) Nog niet.
- TOKE- Jij verwacht hem ieder ogenblik?
- (Dromerig zwijgt Katrien.)
- TOKE- Het zijn mijn zaken niet. (Plots enthousiast) Leen en ik hebben afgesproken, samen Kerstmis te vieren! Doe jij ook mee?
- (Dromerig zwijgt Katrien.)
- TOKE- (Enthousiast) Wij gaan samen iets eten hier in het restaurant! Doe jij ook mee?
- (Dromerig zwijgt Katrien.)
- TOKE- (Openhartig) Zonder je niet te zeer af, dat is niet gezond. Zelf ben ik ook veel rustiger geworden, sinds ik eens openhartig met mijn begeleider heb gesproken, en ik bevriend ben geraakt met Leen. Wat jij ook aan de hand hebt gehad, praat er eens met iemand over. Zoek iemand, die jij vertrouwt. Jij gaat er een stuk beter van worden. (Plots) Net als bij mijn kinderen ben ik mij ook al met jou aan het bemoeien! (Geamuseerd) Een van de volgende dagen zet jij mij ook aan de deur!
- (Een lichte glimlach van Katrien.)
- TOKE- (Vriendelijk) Echt waar, Katrien. Denk er eens goed over na, en luister naar die ouwe zeur. Zij heeft al wat levenservaring.
- (Toke komt recht.)
- KATRIEN- (Gemeend) In ieder geval bedankt voor de goede raad.
- TOKE- Zorg goed voor jezelf! Jij hebt nog een heel leven voor je.

VIJFDE TAFEREEL

(Nardus hangt aan de bar te brabbelen en te gesticuleren met een glas water in de hand. Marijke, Katrien, Freya, Leen en Toke staan blijkbaar op iemand te wachten. Stella verschijnt in haar overjas.)

STELLA- Dag, allemaal.

(Meteen wil Stella verder gaan naar de rookruimte.)

MARIJKE- (Vlug) Waar wil jij naartoe?

STELLA- (Ietwat zeurderig) Een sigaret roken.

MARIJKE- Jij blijft hier, tot John er is!

STELLA- (Ietwat zeurderig) En mijn sigaret dan?

MARIJKE- Die wacht wel even. Die heeft meer geduld dan jij.

(Edgard verschijnt op zijn typische manier. Schuchter kijkt hij rond voor een stoel. Vlug staat Katrien recht.)

KATRIEN- Kom hier maar zitten, Edgard.

(Schuchter en wat aarzelend neemt Edgard plaats op de stoel. Meteen horen wij op de gang een geamiseerd gesprek. Alex en John verschijnen.)

ALEX- Waarom moet ik naar hier komen?

JOHN- Dat ga ik je dadelijk wel vertellen. Ik ben niet van plan, alles zeven keer uit te leggen. Zijn wij er allemaal?

MARIJKE- (Geamuseerd) Wieniet hier is, steekt de hand op!

(Meteen kijkt zij geamuseerd rond. Edgard wil weer rechtekomen.)

JOHN- Zitten blijven, Edgard!

(Bang laat Edgard zich weer langzaam terug op zijn stoel zakken. De brabbelende en gesticulerende Nardus verheft wat de stem.)

JOHN- (Tot Nardus) En doe jij het wat kalmer aan, dat de anderen mij kunnen verstaan!

STELLA- (Zeurderig) Ik ga een sigaret roken.

JOHN- (Wat opgewonden, tot Stella) Hier blijven, tot ik ben

uitgesproken! Wat is dit hier voor een heksenketel?...
 (Kalmeert nu wat) Zo-even ben ik bij ons afdelings-
 hoofd mevrouw Rombouts geroepen.

ALEX- Waarom jij?

JOHN- (Ietwat geraakt) Dit moet je aan mevrouw Rombouts vra-
 gen! (Wat rustiger) Wij hebben het gehad over Kerstmis.
 Ieder jaar proberen ze hier van dit feest iets speciaals
 te maken. Ook dit jaar is dit weer het geval. In de
 kerstnacht heeft er in de kapel van dit ziekenhuis een
 middernachtmis plaats.

ALEX- Zijn ze weer daar met hun zever?

JOHN- (Lastig) Dit is geen zever, Alex!

ALEX- Ik ben niet katholiek, en ik vind dit zever!

LEEN- (Wat lastig) Laat John uitpraten!

JOHN- (Met een scheef oog op Alex) Voor ieder van ons die er
 naartoe wil gaan, is er dus een middernachtmis. Nadien
 is er in de feestzaal een receptie, (ietwat met klem-
 toon) ook voor iedereen die er naartoe wil gaan. Alco-
 hol is er niet, maar wel fruitsap, frisdrank en lekkere
 hapjes.

ALEX- (Wat schamper) Jij denkt toch niet, dat ik hiervoor
 uit mijn bed ga komen?

JOHN- (Ietwat schamper) Zonder jou krijgen wij die hapjes ook
 wel op! Als afsluiting is er nadien nog een gezellig
 feestmaal, elk in zijn paviljoen. Voor ons gaat dit door
 hiernaast in de eetruimte.

LEEN- (Wat verwonderd) Een feestmaal midden in de nacht?

JOHN- Dit wordt natuurlijk geen zware maaltijd, wel een aantal
 lekkere schoteltjes. Voor de goede orde vraagt mevrouw
 Rombouts, dat geïnteresseerden tijdig hun naam opgeven.

LEEN- Die receptie en dat feestmaal, tot daar! Maar ook ik ben
 niet katholiek, ik kom nooit in een kerk.

TOKE- (Geamuseerd) Jij kan toch met mij meegaan. Ik zorg wel,
 dat jij daar niet verloren loopt!

ALEX- (Resoluut) Als Leen niet katholiek is, moet zij in
 geen kerk zijn!

FREYA- (Ietwat onwennig) Misschien komt mijn moeder mij met
 Kerstmis halen.

JOHN- (Wat opgewonden) Midden in de nacht?

FREYA- (Onwennig) Dat weet ik niet.

- STELLA- (Wat zeurderig) Ik wil met Kerstmis ook naar huis.
- JOHN- (Wat opgewonden) Is er al iets geregeld?
- STELLA- Nog niet. (Wat zeurderig) Mijn man neemt niet op, als ik bel.
- JOHN- (Niet te kwaad, op Alex duidend) Behalve onze ketter heeft niemand een reden om weg te blijven. En dan kan hij nog altijd deelnemen aan de receptie en het feestmaal.
- ALEX- Toen ik hier destijds binnenkwam, hebben ze mij beloofd, dat ik hier mocht doen waar ik zin in had.
- JOHN- (Invallend) Niemand verplicht je mee te doen!
- ALEX- (Ietwat schamper) Waarom vraag je het mij dan?
- JOHN- Mevrouw Rombouts heeft graag, dat wij die dag met zijn alleen een groep vormen.
- ALEX- (Ietwat ironisch) Dit is goed voor haar prestige!
- JOHN- En voor het onze!
- TOKE- Wat doen de andere paviljoenen?
- JOHN- (Wat opgewonden) Hoe kan "ik" dit weten? Waarschijnlijk worden zij ook nu pas ingelicht.
- ALEX- (Resoluut) De anderen doen wat zij willen, maar mij zie je in geen kerk!
- JOHN- (Koppig) En toch kan niemand van ons daar deze keer wegblijven!
- ALEX- (Vastberaden) Dat zullen wij nog eens zien!
- JOHN- De nieuwe aalmoezenier heeft aan onze afdeling een speciale opdracht gegeven... Hij wil, dat wij tijdens de middernachtmis het kerstverhaal uitbeelden.
- (Alex schiet in een luide lach.)
- MARIJKE- Is hij zot geworden?
- ALEX- (Erg ironisch) Alles behalve!
- MARIJKE- Die aalmoezenier, bedoel ik!
- ALEX- (Geamuseerd) O, hij? Ja, die heeft ze niet meer alle vijf!
- MARIJKE- Heel die kapel vol volk! En wij daar dan de onnozelaar staan uithangen?

- JOHN- (Lichtjes opgewonden) Heel wat bewoners van dit ziekenhuis zijn veel minder helder van geest dan wij. Zij begrijpen niet eens, wat de aalmoezenier vertelt. Maar misschien hebben zij wel iets aan ons optreden.
- ALEX- (Nogal ironisch) Heb jij dit zelf gevonden?
- JOHN- (Wat opgewonden) Neen, mevrouw Rombouts heeft mij dit verteld!
- ALEX- (Niet kwaad) De sukkel!
- JOHN- Dadelijk moet ik bij haar verslag gaan uitbrengen over deze bespreking. Zij wil onze reactie kennen.
- TOKE- Ik vind, dat zijzelf hier deze bespreking had moeten leiden.
- JOHN- Zij wil ons niets opdringen. Zij wil, dat wij in volle vrijheid beslissen.
- ALEX- (Met een ietwat vals lachje) Dit heb ik al gedaan.
- JOHN- Wie van jullie gaat er mee naar de receptie in de feestzaal?
- (John gaat nu het lijstje af. Tijdens dit gesprek no-teert hij.)
- JOHN- Marijke?
- MARIJKE- Ik vind dit een nachtgebraak.
- JOHN- (Lichtjes verontwaardigd) Een receptie?
- MARIJKE- Normaal mag ik hier de deur niet uit. En nu zou ik in-eens "moeten"?
- JOHN- (Ongeduldig) Ga jij, ja of neen?
- MARIJKE- Ik doe, wat de anderen doen.
- JOHN- (Opgewonden) Ja of neen?
- MARIJKE- (Wat op de tenen getrapt) Neen!
- JOHN- Leen?
- LEEN- Vermits ik niet naar de middernachtmis ga, kan ik moei-lijk onmiddellijk nadien naar de receptie gaan.
- JOHN- (Kortaf) Neen dus! Toke?
- TOKE- Ik weet niet, wat mijn kinderen die dag van plan zijn. Komen zij mij halen?
- JOHN- (Opgewonden) Ja of neen?

TOKE- Als ik kan.

JOHN- (Opgewonden) Ja of neen?

TOKE- Ja.

JOHN- Stella?

STELLA- (Lichtjes zeurderig) Mag je daar roken?

JOHN- (Erg opgewonden) Ga jij naar de receptie? Ja of neen?

STELLA- (Zeurderig) In mijn bed gaan liggen, is ook geen aardigheid.

JOHN- Ja!... Freya?

FREYA- (Voorzichtig) Ik weet niet, of mijn moeder mij komt halen.

JOHN- (Lastig) Ja of neen?

FREYA- (Onzeker nu) Wat doet Katrien?

KATRIEN- Ja.

FREYA- (Opgelucht) Ik ook "ja".

JOHN- Edgard?

TOKE- (Geamuseerd) Edgard is in slaap gevallen!

JOHN- (Luid) Edgard?

(Edgard schiet wakker. Hij wil meteen vertrekken.)

JOHN- (Luid) Zitten blijven!

(Geschrokken zakt Edgard weer op zijn stoel.)

JOHN- Wat wij met hem en met Nardus aanvangen, zien wij nog wel ...Alex?

ALEX- (Genoeglijk glimlachend) Neen! (Tot John) Jouw antwoord is natuurlijk "ja"?

JOHN- Dit maakt 5 keer "ja", 3 keer "neen" en 2 onthoudingen.

ALEX- (Genoeglijk glimlachend) "Ja" heeft geen volstrekte meerderheid!

JOHN- (Opgewonden) "Neen" nog minder! Indien de meerderheid mag beslissen...

ALEX- (Fijntjes glimlachend) ...komt hier gedonder van!

JOHN- Het feestmaal hier in de eetruimte!

- ALEX- (Geamuseerd) Dat is een neutraal terrein. Dat staat mij al wat beter aan.
- JOHN- Ik neem aan, dat niemand hier afwezig zal blijven?
- MARIJKE- Wat staat er op het menu?
- JOHN- (Lichtjes opgewonden) Speelt dit een rol?
- MARIJKE- (Lichtjes ironisch) Voor jullie niet! Maar ik moet de afwas doen!
- JOHN- (Kort) Iedereen komt naar het feestmaal?
- (Hij blikt even rond. Geen reactie van de anderen.)
- JOHN- Dat is dan genoteerd! ...Dan komen wij nu terug op...
- ALEX- (Geamuseerd invallend) ...het hete hangijzer!
- JOHN- (Op de tenen getrapt) ...ons optreden in de midder-nachtmis!
- ALEX- (Erg geprikkeld) Waarom moeten uitgerekend "wij" dit doen?
- JOHN- Dit ziekenhuis telt 21 afdelingen.
- ALEX- (Onderbreekt) Voilà!
- JOHN- Elk van deze afdelingen draagt de naam van een ster of een sterrenbeeld. Orion, Pegasus, Algol, Perseus,... Onze ster "Sirius" is de helderste van heel het firmament. In deze afdeling zitten de heldersten van geest. Wij moeten een voorbeeld zijn voor de anderen.
- ALEX- (Plagerig) Waar haal jij zo ineens al die wijsheid vandaan?
- JOHN- In de kerstnacht moeten wij op al die anderen een goede indruk maken. Dit houdt in, dat wij zo talrijk mogelijk ingaan op de oproep van onze aalmoezenier. Ons optreden kan enkel slagen, als ieder van ons zijn verstand gebruikt en meedoet.
- ALEX- (Geamuseerd, op John duidend) Aldus onze pastoor!
- JOHN- (Onverstoord) De vraag nu: "Wie doet er mee?" ...Toke?
- TOKE- Ja, ik doe mee! (Sterker) En Leen ook!
- LEEN- Hola, hola! (Geamuseerd) Op voorwaarde dat ik geen heilige moet uitbeelden! Ik kom nooit in een kerk.
- MARIJKE- Ik kan ook bijna niet anders meer dan meedoen. (Geamuseerd, op Toke en Leen duidend) Anders is de Heilige Drievuldigheid niet compleet.

- TOKE- (Plots enthousiast) Mijn man is regisseur! Hij kan ons komen aanleren, hoe wij dit moeten spelen!
- JOHN- (Wat ironisch) Rond een kribbe gaan staan zonder iets te zeggen! Dit zal ook wel gaan "zonder" regisseur zeker? ...Stella?
- (Stella beziet John wat dom.)
- JOHN- (Lichtjes opgewonden) Doe jij mee aan ons kerstspel?
- STELLA- (Ernstig) Is er in dat stalletje iemand bij die moet roken?
- JOHN- (Meteen opgewonden) Toch niet in een kapel!
- ALEX- (Geamuseerd) In die tijd hadden ze nog geen "groene Michel"!
- STELLA- (Ernstig) Ik rook "rode Belga".
- JOHN- (Erg opgewonden) Doe jij mee? Ja of neen?
- STELLA- Ik doe mee met de hoop.
- JOHN- Freya?
- FREYA- Ik doe mee, als Katrien ook meedoet.
- JOHN- (Opgewonden) Kan jij nog altijd niet zelf beslissen, moederskindje? Word jij nu eens nooit volwassen? ...Katrien?
- KATRIEN- Neen.
- (Zowat algemene verstomming)
- JOHN- (Opgewonden) Wat "neen"?
- KATRIEN- Ik speel liever niet mee.
- JOHN- (Meteen erg opgewonden) Jij komt hier pas kijken, en jij probeert de boel hier al op stelten te zetten?
- ALEX- (Duidelijk in zijn nopjes) Iedereen is hier vrij, al dan niet mee te doen.
- JOHN- (Erg opgewonden, tot Alex) Heb jij haar dit ingefluisterd?
- ALEX- (Duidelijk in zijn nopjes) Onze John kan niet tegen zijn verlies! Dat "kinderspel" - of was het kerstspel - wordt niets, beste John!
- JOHN- (Erg boos) Trekken jullie allemaal je plan! Ik bemoei mij er niet meer mee! Ga het maar zelf uitleggen aan mevrouw Rombouts!

(Terwijl John kwaad opstapt richting bezinningsruimte, begint Nardus lichtjes opgewekt wat onverstaanbaar te zingen op de wijs van "Vrolijke, vrolijke vrienden" van Bob Davidse.)

MARIJKE- (Lastig tot Alex) Heb jij nu je zin? Als jij zelf wil gaan dwarsliggen, laat dan ten minste de anderen hun zin doen! Maak jij je ook maar uit de voeten! Ruziestokers kunnen wij hier best missen!

ALEX- (Nogal ironisch) Een kerstspel! En dat voor volwassen mensen!

(Wat schoorvoetend verlaat Alex de kamer, meteen gevolgd door Edgard.)

STELLA- (Wat zeurderig) Kan ik nu mijn sigaretje gaan roken?

(Naar haar sigaretten en haar aansteker zoekend, verlaat Stella de kamer.)

MARIJKE- (Lastig) Die twee mannen kunnen niets anders, dan de zaak hier verpesten!

TOKE- Alex is een echte treiteraar.

LEEN- En John is veel te vlug op zijn paard.

MARIJKE- John probeert ten minste nog iets in gang te steken, maar Alex is een echte afbreker!

LEEN- Normaal zien ze mij ook nooit in een kerk. Maar als er ons wordt gevraagd daar in groep iets te presteren, ben ik de eerste om mee te doen.

TOKE- 't Is bijna of die twee mannen niet willen, dat het hier tussen ons goed gaat.

MARIJKE- (Resoluut) Wij vrouwen moeten hier het heft in handen nemen! "Wij" moeten eens met mevrouw Rombouts gaan spreken!

TOKE- Wat gaan wij haar vertellen? Dat het kerstspel niet door-gaat?

MARIJKE- (Opgewonden) Het moet doorgaan!

LEEN- Enkel met vrouwen?

(Zij bezien nu Katrien en Freya.)

LEEN- Doen die wel allemaal mee?

MARIJKE- (Wat beschuldigend, tot Katrien en Freya) Hebben jullie de vraag van Leen gehoord?

(Onwennig zwijgen Katrien en Freya.)

MARIJKE- (Tot Katrien) Van jou had ik iets heel anders verwacht!

KATRIEN- (Gegeneerd) Sorry.

MARIJKE- Met ge"sorry" lossen wij niets op!

TOKE- (Plots) Edgard en Nardus!

MARIJKE- (Nogal ironisch) Die twee in een kerstspel?

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Destijds in Bethlehem zullen er ook wel een paar minder normale gevallen hebben tussen gelopen. Zij hoeven toch niks anders te doen, dan daar gewoon wat te blijven staan.

MARIJKE- (Erg ironisch) Zelfs dat is een probleem!

LEEN- Zij mogen gewoon hun mond dichthouden.

MARIJKE- (Erg ironisch, Nardus bekijkend) Nog een probleem!
(Tot Katrien) Waarom zei jij zo-even "neen" tegen John?

KATRIEN- (Onwennig) Ik kan echt niet meedoen.

MARIJKE- (Wat schamper, op Nardus duidend) Ben jij minder bekwaam, dan die daar?

KATRIEN- Ik wens hier verder niet op in te gaan.

MARIJKE- (Schamper) Dat is een goedkope uitvlucht! (Lastig)
Als jij met Kerstmis niet mee wil doen, moet jij mij voortaan in de eetruimte ook niet meer helpen. Ik doe daar het werk wel alleen!

(Katrien weet zich nog moeilijk een houding te geven.)

MARIJKE- (Tot Freya) Jij bent kleuterleidster! En jij bent niet in staat, om iets uit te beelden?

FREYA- (Onwennig) Alleen als Katrien meedoet.

MARIJKE- (Opgewonden) Hoe is het mogelijk? Iemand van bijna 40 jaar! (Tot Leen en Toke, resoluut) Dan doen wij het alleen!

LEEN- (Ongelovig) Met zijn drieën?

MARIJKE- (Resoluut) Voor de herders en de koningen er waren, waren ze in de stal van Bethlehem ook maar met zijn drieën!

LEEN- (Wat geamuseerd) Dan zullen ze de kribbe toch eerst wat groter moeten maken.

(Marijke veert recht.)

MARIJKE- (Opgewonden) Ik ga naar mevrouw Rombouts! Zeggen dat

ons kerstspel niet doorgaat!

LEEN- Wacht nog even! Misschien veranderen er nog enkelen van
 gedachten!

MARIJKE- (Opgewonden) Te laat!

(Meteen vertrekt Marijke richting directie.)

TOKE- (Lichtjes ironisch) Ik begin stilaan te begrijpen,
 waarom Marijke nooit getrouwd is geraakt.

(Met een lichte glimlach op het gelaat begint Nardus
weer wat onverstaaanbaar te zingen. Weer herkennen wij
de wijs van "Vrolijke, vrolijke vrienden!"

ZESDE TAFEREEL

(Op de tafel staan twee grote dozen. Nardus brabbelt en gesticuleert op de gekende manier. Toke en Leen komen van buiten.)

LEEN- Amaai! Mevrouw Kuypers heeft ons weer eens doen afzien!
Altijd die zware beenoefeningen!

TOKE- En ik met mijn gebrekkige knieën!

LEEN- (Bootst mevrouw Kuypers na) "Fit blijven, dames!" "Fit blijven!"

TOKE- (Erg ironisch) Intussen radbraakt zij ons!

LEEN- Hé! Wat staan die dozen daar te doen?

TOKE- Wie heeft die gebracht, Nardus?

(Nardus reageert nauwelijks, hij blijft gewoon verder brabbelen en gesticuleren.)

TOKE- (Lichtjes ironisch) Je kan even goed iets vragen aan een lantaarnpaal.

LEEN- Zullen wij ze eens opendoen?

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Mij hebben ze altijd geleerd, nooit mijn neus in andermans zaken te steken.

LEEN- (Lichtjes geamuseerd) Eventjes maar.

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Misschien is het een late sinterklaas.

LEEN- (Lichtjes geamuseerd) Die is al geweest.

(Marijke verschijnt uit de richting bezinningsruimte.)

LEEN- (Tot Marijke) Heb jij die dozen hier gezet?

MARIJKE- Ik weet van niets. Misschien krijgen wij weer een nieuwe bewoner.

(Voorzichtig opent Marijke een van de dozen.)

MARIJKE- Kleren! Precies van die ouderwetse processieklere!

LEEN- Die zijn toch niet bedoeld voor dat kerstspel?

MARIJKE- Het lijkt er wel op!

TOKE- Jij bent toch naar mevrouw Rombouts geweest, om te mel-

den dat dit niet doorgaat?

MARIJKE- Natuurlijk heb ik haar dat verteld!

TOKE- Waarom laat zij dan die kleren nog brengen?

LEEN- Is er na jou nog iemand anders tot bij haar geweest?

TOKE- Misschien staat mevrouw Rombouts er op, dat dat kerstspel toch doorgaat.

MARIJKE- Misschien rekent zij er op, dat wij met zijn allen eindelijk ons verstand gebruiken.

LEEN- Dit zijn inderdaad kleren voor een kerstspel.

TOKE- Wat doen wij ermee?

MARIJKE- In ieder geval mogen wij mevrouw Rombouts niet tegen het hoofd stoten.

LEEN- Toch zullen wij haar moeten ontgoochelen. Ik zie niet iedereen meedoen. Zeker Alex niet!

MARIJKE- Wij moeten opnieuw met zijn allen samenkomen! Nu meteen!

TOKE- Deze keer moet inderdaad iedereen zijn verstand gebruiken.

MARIJKE- (Nogal ironisch) Degenen die er hebben! Soms lopen die hier dun! (Resoluut) Wij houden opnieuw beraad! Met zijn allen!

(Stella komt van de teeveeruimte.)

STELLA- Dag, allemaal.

(Stella wil verder richting rookruimte.)

MARIJKE- (Tot Stella) Blijf maar binnen! Wij moeten eens opnieuw praten!

STELLA- (Zeurderig) Eén sigaret maar.

MARIJKE- (Resoluut) Hier blijven!

(Edgard verschijnt op zijn typische manier. Wat afgezonderd gaat hij op een stoel zitten.)

MARIJKE- (Lichtjes geamuseerd) Edgard is de verstandigste van allemaal. Hem moeten wij niet eens gaan roepen.

LEEN- Ik loop even langs de teeveeruimte en de bezinningsruimte!

MARIJKE- Druk erop, dat "iedereen" hier "onmiddellijk" wordt verwacht!

(Terwijl Leen vertrekt, komt John terug van wandelen. Bij de kapstok ontdoet hij zich van zijn pet en anorak.)

JOHN- (Op de dozen duidend) Wat stelt dit voor?

MARIJKE- Mevrouw Rombouts heeft die dozen hier laten brengen. Het zijn de kleren voor het kerstspel.

JOHN- Dat gaat toch niet door!

MARIJKE- (Resoluut) Hierover beslissen wij dadelijk met zijn allen!

(Edgard wil vertrekken.)

MARIJKE- Zitten blijven, Edgard!

(Marijke erg ongerust bekijkend, laat Edgard zich heel langzaam terug op zijn stoel zakken. Alex komt van de bezinningsruimte.)

— ALEX- Waarom moeten we naar hier komen?

MARIJKE- Heb maar even geduld, tot ze er allemaal zijn!

(Alex heeft de speelkaarten al vast. Gejaagd gaat hij weer zitten patience spelen. Leen verschijnt met Freya.)

MARIJKE- Zijn wij er bijna allemaal?

FREYA- Katrien ligt in bed, zij is ziek.

MARIJKE- (Lastig en ongelovig) Zij ziek! Zij weet geen blijf meer met zichzelf. Sinds zij het spel hier om zeep heeft geholpen, durft zij zich niet meer laten zien!

TOKE- Zal ik haar gaan roepen?

MARIJKE- (Lastig) Ik ga hier niet staan wachten, tot zij uit haar bed is! Dan zich nog kleden, en haar toilet maken!

(Marijke ergert zich aan het kaarten van Alex.)

MARIJKE- Kan jij die kaarten even laten rusten?

ALEX- (Lichtjes geamuseerd) Ik kaart en luister tegelijk.

MARIJKE- Mevrouw Rombouts heeft hier twee dozen laten brengen met kleren voor het kerstspel. Zij wil dus duidelijk, dat wij in de kerstnacht optreden. Wij moeten deze zaak eens opnieuw bespreken.

JOHN- Ik begin er niet meer aan! Ik ga mij geen tweede keer voor de gek laten houden!

MARIJKE- (Resoluut) Die kans krijg jij niet! Deze keer neem "ik" de leiding!

LEEN- (Lichtjes geamuseerd) Vrouwen zijn hierin veel diplomatischer.

MARIJKE- (Vastberaden) Ik ga jullie niet meer vragen, wie er meedoet! "Iedereen" levert zijn bijdrage!

ALEX- (Zonder op te kijken van zijn kaarten) Behalve ik!

MARIJKE- (Resoluut) Ook jij doet mee, Alex!

ALEX- Ik geloof niet in die onzin!

MARIJKE- Hierover gaat het niet! Mevrouw Rombouts doet haar uiterste best voor ons! Na mijn herseninfarct was ik erg agressief! Ik was onhandelbaar! Dank zij mevrouw Rombouts en haar team ben ik hier stilaan tot rust gekomen. Ik waardeer dit ten zeerste. Daarom wil ik voor haar iets terugdoen!

ALEX- Ik heb geen herseninfarct gehad, ik was niet agressief!

MARIJKE- (Nogal scherp) Jij bent het nog altijd! Ook jij moet dringend proberen tot rust te komen!

ALEX- Rustig ben ik al!

MARIJKE- In alles wat jij doet, getuig jij van zenuwen! Nooit gedraag jij je eens rustig!

ALEX- Ik beweeg mij hier op mijn gemak, ik kaart, ik lees en kijk teevee...

MARIJKE- (Wat opgewonden) Altijd met dezelfde gejaagdheid! Jij beseft dit niet eens! Als jij hier nog ooit buiten wil geraken, zal jij het anders moeten aanpakken!

ALEX- (Schamper) Lijk jij zeker?

TOKE- (Tot Alex) Marijke heeft gelijk!

LEEN- Ook ik ben hier rustiger geworden. Mevrouw Rombouts weet wat zij doet. (Op de kleren duidend) Ook hiermee heeft zij "ongetwijfeld" haar bedoelingen.

ALEX- (Wat ongelovig) Welke?

LEEN- Dit weet ik niet, maar zij heeft ze!

JOHN- Het kerstverhaal uitbeelden, is toch niet zo'n zware opgave.

MARIJKE- Het vraagt enkel wat overleg.

JOHN- Begin er maar aan, ook Alex doet wel mee.

(Alex beziet John met een lichte grijnslach.)

MARIJKE- Wat hebben wij nodig voor het kerstverhaal?

- FREYA- (Enthousiast) Het Kindje Jezus!
- ALEX- (Geamuseerd) Dat zal ik spelen!
- MARIJKE- (Erg schamper) Da's niet moeilijk, jij bent al een kind!
- (Marijke zoekt in een doos.)
- MARIJKE- Het Kindje Jezus zit hier in... Dan is er Maria en Jozef.
- FREYA- (Onderbreekt) Eerst de engel, die boven het stalletje komt hangen!
- ALEX- (Geamuseerd tot Freya) Kan jij vliegen?
- MARIJKE- Een engel dus! En verder nog een aantal herders en drie koningen.
- FREYA- (Opgetogen) Als Alex niet meedoet, weten wij meteen, wie de driekoningen spelen. Er blijven maar drie mannen over!
- JOHN- Wie speelt er dan Sint Jozef?
- TOKE- Wij kunnen Nardus en Edgard moeilijk koning laten spelen, zij missen hiervoor het figuur.
- ALEX- (Geamuseerd) Was daar geen zwarte bij? Dit is toch iets voor Nardus. Hij wast zich zelden.
- MARIJKE- (Wordt wat lastig) Kunnen wij systematisch te werk gaan?... Vooreerst zijn er Maria en Jozef. Maria is heel belangrijk.
- TOKE- Mag ik Maria spelen?
- MARIJKE- Maria is een kersverse moeder. Hiervoor gebruiken wij een jonge vrouw.
- FREYA- (Enthousiast) Ik!
- MARIJKE- Katrien!
- FREYA- En als zij niet meedoet?
- MARIJKE- (Resoluut) Katrien doet mee!... Dan is er Jozef. Hij kan onmogelijk worden uitgebeeld door een vrouw. Anders trekken wij de hele situatie in het belachelijke.
- (Alex wijst geamuseerd naar zichzelf.)
- MARIJKE- (Heeft dit gemerkt) Ook een geus kunnen wij moeilijk gebruiken voor een lid van de heilige familie. Nardus en Edgard missen hiervoor de nodige persoonlijkheid.
- JOHN- (Blijkbaar niet ontevreden) Dan blijf ik alleen over.

- ALEX- (Plagerig) Jozef was de "vader" van het kindje, niet de "overgrootvader"!
- MARIJKE- (Alex boos beziend) John speelt Jozef! De driekoningen moeten duidelijk een eenheid vormen. Wat dit betreft, zijn Leen, Toke en ik het meest geschikt.
- JOHN- (Lichtjes geamuseerd) Jullie gaan de lange broek dragen? Mochten de vrouwen dit al in die tijd?
- MARIJKE- Wij spelen in deze tijd!
- TOKE- (Goed bedoeld) Kunnen wij er geen drie koninginnen van maken?
- MARIJKE- Dit is niet volgens het evangelie!
- ALEX- (Geamuseerd) Kan de aalmoezenier hier geen mouw aan passen? Het evangelie lichtjes veranderen?
- MARIJKE- Dit is niet nodig. Behalve het gezicht krijgen ze van ons toch niets te zien... Dan zijn er de herders.
- TOKE- Wie blijven er nog over?
- (Geamuseerd steekt Alex de hand op.)
- MARIJKE- Alex, Nardus en Edgard.
- ALEX- (Geamuseerd) Ook een mooi trio!
- FREYA- (Ontgoocheld) En ik dan?
- STELLA- En ik!
- FREYA- (Enthousiast) Ik ben graag de engel!
- STELLA- (Zeurderig) Ik ook!
- MARIJKE- Freya is de jongste, zij speelt de engel! (Tot Stella) Jij sluit aan bij de herders.
- LEEN- (Heeft duidelijk wat twijfels) Kunnen wij Nardus en Edgard wel laten meespelen?
- MARIJKE- Waarom niet?
- LEEN- Edgard gaat daar de hele tijd heen en weer lopen.
- ALEX- (Geamuseerd) Wij kunnen hem vastbinden! In een stal vinden wij hiervoor ongetwijfeld het nodige materiaal.
- MARIJKE- (Opgewonden) Wij gaan de zaak niet in het belachelijke trekken!
- LEEN- Nardus gaat daar de hele tijd staan babbelen.

- TOKE- (Bezorgd) Dit stoort enorm.
- ALEX- (Geamuseerd) Nardus kan voor aalmoezenier spelen. Hij kan goed preken!
- JOHN- (Lichtjes geamuseerd) Laat maar! Ik zou nog graag een stukje van de receptie meepikken.
- MARIJKE- (Resoluut) Alex, Nardus, Edgard en Stella zijn herders!
- ALEX- (Geamuseerd) Als ongelovige kan ik moeilijk mee de stal binnengaan. Is er geen herder, die buiten op de schapen moet passen?
- MARIJKE- (Wat lastig) In de kapel zijn er geen schapen!
- ALEX- (Geamuseerd) Buiten de kapel?
- LEEN- Over het geval van Nardus en Edgard zou ik toch nog eens goed willen nadenken.
- MARIJKE- (Resoluut) Hierover hoef ik niet na te denken! Ook zij behoren tot onze groep!
- LEEN- (Voorzichtig) Wij mogen niet in affronten vallen.
- MARIJKE- (Resoluut) Dit doen wij enkel, als wij mensen uitsluiten! Stella moet die twee maar wat in het oog houden.
- ALEX- (Geamuseerd) En wie houdt er Stella in het oog, als zij haar sigaretje wil gaan roken?
- (Nardus zingt een liedje. Wij verstaan hem moeilijk, maar het is iets in de aard van "Ne ferme thee, mesjieu". In ieder geval herkennen wij een beetje de wijs van "Vous permettez, monsieur?" van Adamo.)
- JOHN- (Geamuseerd) Wij onderschatten Nardus! Hij spreekt zelfs Frans!
- (Edgard wil weggaan, maar Marijke duwt hem terug op zijn stoel.)
- MARIJKE- Freya, ga Katrien nu maar roepen. Zij heeft lang genoeg in bed gelegen.
- FREYA- En als zij niet wil meekomen?
- MARIJKE- (Opgewonden) Zij moet komen! Zeg haar maar, dat "ik" anders eens zal langskomen!
- (Meteen verdwijnt Freya richting slaapruimte.)
- JOHN- Ik denk plots aan iets! Komen de driekoningen wel voor in het evangelie van Kerstmis? Zij komen pas toe 14 dagen later.

- MARIJKE- (Opgewonden) Begin "jij" nu ook al moeilijk te doen?
- JOHN- Wij kunnen alleen maar uitbeelden, wat de aalmoezenier voorleest.
- (Even twijfelt Marijke nu.)
- LEEN- (Lichtjes ongerust) Ik was toch eens graag koning geweest.
- TOKE- Ik ook.
- ALEX- (Geamuseerd) Dan moet de aalmoezenier maar zeggen, dat de driekoningen dit jaar hun vrouwen hebben gestuurd!... John en Katrien kunnen daar moeilijk 14 dagen blijven zitten wachten!
- MARIJKE- (Wat opgewonden) De driekoningen verschijnen maar, zonder dat zij door de aalmoezenier worden aangekondigd!
- ALEX- (Stokerig) Gaat de aalmoezenier hier wel mee akkoord?
- MARIJKE- (Opgewonden) De driekoningen horen erbij! Basta!... Is iedereen akkoord?
- ALEX- (Stokerig) Op voorwaarde dat ik met mijn schapen buiten de kapel mag blijven.
- MARIJKE- (Erg opgewonden) Ruziestoker! Wil jij per se laten merken, dat je verstand nog altijd niet in orde is?
- ALEX- Dat van jullie wel?
- MARIJKE- (Opgewonden tot Alex) De meesten van ons zijn aardig op weg, om hier binnen de kortste keren buiten te geraken. Jij nog lang niet! De vraag is, of jij hier wel buiten wil! Je zaak is failliet! Je personeel is vertrokken! Je ligt overhoop met je vrouw en je kinderen!
- JOHN- Ik wil het gedrag van Alex niet goedpraten. Maar van de andere kant vind ik, dat wij hier mekaar niet opnieuw mogen staan verwijten.
- TOKE- (Vastberaden) Wij gaan geen ruzie maken! Wij hebben mekaar niets te verwijten. Wij zitten hier allemaal in hetzelfde schuitje! Wie van ons is er niet ongerust over de dag, dat hij hier wordt ontslagen? En toch willen wij hier allemaal weg.
- (Freya verschijnt met Katrien. Even een stilte waarin iedereen (behalve Nardus en Edgard) alleen maar oog hebben voor Katrien.)
- MARIJKE- (Beschuldigend) Eindelijk!
- ALEX- (Stokerig) Vinden jullie ook niet, dat Katrien er zo bleekje uitziet?

(Een boze blik van Marijke naar Alex. Toch weet zij zich in te houden.)

MARIJKE- (Tot Katrien) Samen hebben wij besloten, met Kerstmis in de middernachtmis het kerstverhaal uit te beelden. "Iedereen" doet mee!

ALEX- (Protesteert meteen) Op voorwaarde...

MARIJKE- (Onderbreekt hem kwaad) Zwijg, Alex!... (Tot Katrien) Ook jij doet mee!

(Erg onzeker zwijgt Katrien.)

MARIJKE- Jij speelt Maria, de moeder van het kindje.

KATRIEN- (Meteen) Liever niet!

MARIJKE- (Meteen opgewonden) Begin weer niet opnieuw!

KATRIEN- (Ongelukkig) Ik kan dit niet!

MARIJKE- (Erg opgewonden) Jij kan je toch wel inbeelden, dat het kindje dat jij daar in de kribbe gaat leggen, van jou is? Jij hebt toch een beetje moedergevoel?

(Meteen begint Katrien hartverscheurend te wenen. Zij wil teruglopen naar boven. Maar Marijke kan haar tegenhouden.)

MARIJKE- (Opgewonden) Hier blijven, jij!... (Zij kalmeert wat.) Wat krijgen wij nu?

(Toke doet Marijke teken te zwijgen. Toke bekommert zich nu om Katrien.)

TOKE- (Troostend) Wat is er aan de hand?

(Wenend blijft Katrien zwijgen.)

TOKE- (Tot een van de omstaanders) Geef Katrien een stoel! Hier! Ga zitten.

(Toke helpt Katrien plaatsnemen op de stoel.)

TOKE- Vertel ons nu eens rustig, wat er aan de hand is.

KATRIEN- (Wenend) Dat kan ik niet.

TOKE- Vertel jij het liever aan mij alleen? Heb jij liever, dat de anderen even naar buiten gaan?

(Wenend wacht Katrien nog even. Dan komt zij langzaam los.)

KATRIEN- (Wenend) Ik was in verwachting... Op een mistige ochtend reed ik met mijn wagen naar het werk. Ik was wat laat, en hierdoor gehaast... Te laat bemerkte ik een bijna stilstaande vrachtwagen. Ik kon hem nog net ontwijken. Maar op een vluchtheuvel ramde ik een verkeerspaal. Zelf had ik maar enkele schrammetjes, maar het kindje in mij was dood.

(Een stilte)

KATRIEN- (Nog steeds wenend) Het was mijn eigen schuld!

(Een stilte)

KATRIEN- (Wenend) Mijn zoontje was voorzien voor 25 december.

(Katrien weent luid, verslagen staan de anderen erbij.)

KATRIEN- (Wenend) Ik hoop, dat jullie mij begrijpen.

TOKE- (Troostend) Rustig maar. Kom, wij gaan samen terug naar boven.

KATRIEN- (Wenend tot de anderen) Sorry!

(Toke begeleidt de wenende Katrien naar boven.)

MARIJKE- (Onder de indruk, toch resoluut) Ons kerstspel gaat niet door. Ik ga het meteen melden aan mevrouw Rombouts.

(Rustig zingt Nardus nog enkele regels van "Ne ferme thee, mesjieu?")

ZEVENDE TAFEREEL

(Nardus staat nogal binnensmonds in zichzelf te brabbelen en te gesticuleren. De anderen, met uitzondering van Katrien, zitten te wachten. Edgard wil opstaan, maar wordt door Marijke rustig op zijn stoel teruggezet.)

LEEN- Jij hebt de eetruimte mooi versierd, Marijke.

MARIJKE- Het moet er toch een beetje feestelijk uitzien voor het kerstmaal van vannacht.

FREYA- (Fier) Ik heb Marijke geholpen!

MARIJKE- (Glimlachend) Sinds Katrien te bed ligt, is onze Freya in actie geschoten.

STELLA- (Ietwat zeurderig) Ik ga een sigaret roken.

MARIJKE- Toch nu niet! Een goed uur voor de middernachtmis! Jij gaat de kapel binnenkomen versteven van de kou!

STELLA- (Ietwat zeurderig) Een sigaret verwarmt.

MARIJKE- (Resoluut) Jij blijft binnen!

(Alex heeft de kaarten genomen. Hij begint weer wat gejaagd patience te spelen.)

TOKE- Andere avonden lagen wij nu al lang in bed.

LEEN- Hopelijk beginnen onze medicamenten niet te vlug te werken. (Geamuseerd) Anders vallen wij in de kapel in slaap.

MARIJKE- Voor één keer hebben ze het slaappilletje achterwege gelaten.

LEEN- (Ietwat dromerig) Het wordt een kerstfeest in mineur.

MARIJKE- Dit mag je wel zeggen!

TOKE- Ik heb weinig zin, om naar die receptie te gaan.

ALEX- (Zonder op te kijken van zijn kaarten) Wij kunnen beter daar iets gaan drinken, dan hier al die tijd te zitten wachten op ons eten.

JOHN- Voor twee uur vannacht moeten wij hier geen eten verwachten.

ALEX- Ik heb altijd gezegd, dat ze met dat feestmaal moesten wachten tot 's middags.

- FREYA- En als wij dan bezoek krijgen?
- ALEX- Krijg jij dan bezoek?
- FREYA- Dat denk ik toch.
- ALEX- Dan heb jij pech, hè!
- MARIJKE- De middernachtmis is nu niet meer dat.
- TOKE- Mijn gedachten gaan heel de tijd bij dezelfde zijn.
- MARIJKE- Ja.
- LEEN- Het had zo mooi kunnen zijn.
- TOKE- Ik weet, waar het "nog" mooier had kunnen worden!
- FREYA- (Dromerig) Thuis!
- TOKE- Vroeger, toen de kinderen nog klein waren, dat waren kerstfeesten! Met zijn allen naar de middernachtmis, mijn man, onze vijf kinderen, en ikzelf. En dan, als wij terug thuis kwamen, de pakjes onder de kerstboom openmaken. Samen kerstliedjes zingen. 's Middags een feestmaal klaarmaken voor zeven!
- LEEN- (Kent dit) Kalkoengebraad met champignonsaus!
- TOKE- Was dit bij jullie thuis ook zo?
- LEEN- Wij waren niet katholiek. Maar de kerstboom met de pakjes was er ook.
- TOKE- En het feestmaal. Met aan het einde die enorme kerststronk?
- LEEN- Om lang aan tafel te zitten, kon mijn man geen tijd maken. Zelfs op kerstdag moest hij naar het voetbal.
- MARIJKE- Iedere Kerst ging ik met mijn vriendin Carine naar een restaurant bij ons in de buurt. Ondanks de drukte was het daar best gezellig. De muziek, de kerstversiering, de gezellig keuvelende gasten, het lekker eten...
- FREYA- (Enthousiast) Zelfs toen Francis en ik al getrouwd waren, gingen wij die dag nog altijd bij mijn moeder op de middag. Mama kan veel beter koken dan ik.
- MARIJKE- (Lichtjes plagerig) Jij hebt een fantastische mama, hè?
- FREYA- (Fier) Ja.
- MARIJKE- De mannen hier hebben precies geen kerstherinneringen?
- ALEX- (Heeft dit blijkbaar gehoord, lichtjes geamuseerd) Op

tweede kerstdag heb ik mijn vrouw leren kennen.

MARIJKE- (Lichtjes geamuseerd) Laat horen!

ALEX- Bij mijn vrouw thuis vielen ze op tweede kerstdag zonder verwarming.

TOKE- (Beamend) Zoiets overkomt je altijd op de meest ongelegen momenten!

ALEX- Haar ouders belden mijn vader op, ik werkte toen nog bij hem. In plaats van zelf de herstelling te gaan doen, stuurde mijn vader mij. De verwarmingsinstallatie bevond zich in de kelder. Daar hing maar een lampje van niets, zo'n peertje je weet wel. Dus moest er iemand mij komen bijlichten. Die iemand werd mijn toekomstige vrouw.

MARIJKE- (Geamuseerd) Jij hebt haar daar toch niet ten huwelijk gevraagd?

ALEX- (Geamuseerd) Dat heeft nog wel een tijdje geduurd. Maar wij hebben toen wel onze eerste afspraak gemaakt... voor dezelfde dag nog.

MARIJKE- (Plagerig) In de avondmis?

ALEX- (Geamuseerd) In een dancing!

TOKE- (Lichtjes geamuseerd) Alex die iets prijsgeeft over zichzelf! Waar moeten wij dit schrijven?

LEEN- Voor mij mocht de tijd van vroeger gerust nog eens terugkomen.

MARIJKE- Wij zullen maar proberen, er hier vandaag het beste van te maken.

(Edgard wil rechtekomen, maar Marijke duwt hem zachtjes terug op zijn stoel.)

TOKE- Leen en ik gaan vanavond hier op de campus naar het restaurant. (Lichtjes enthousiast) Ga jij met ons mee, Marijke?

MARIJKE- Wie ruimt er hier morgenavond dan de eetruimte op?

LEEN- Iemand van de begeleiders! Of Freya!

TOKE- (Lichtjes enthousiast) Tenzij Freya ook meegaat?

FREYA- Als mijn moeder er niet is.

STELLA- (Wat zeurderig) Ik wou met Kerstmis naar huis gaan, maar ik mag niet. Mijn man zegt, dat ik eerst helemaal genezen moet zijn. Ik doe nog altijd alles verkeerd, zegt hij.

- LEEN- Er mag gebeuren wat wil, maar volgend jaar vier ik op-nieuw Kerstmis met mijn kinderen.
- TOKE- Hopelijk zijn wij hier tegen die tijd al lang weg.
- MARIJKE- Daar gaan wij in ieder geval flink ons best voor doen. Vandaag hadden wij een mooie gelegenheid, om ons van onze beste zijde te laten zien.
- LEEN- Zwijg daar maar over.
- MARIJKE- Waarom?
- LEEN- Wij kunnen toch niets doen.
- MARIJKE- Zo geraken wij hier nooit buiten!
- LEEN- Ons kerstspel kan niet doorgaan. Maar kunnen wij niets anders doen?
- ALEX- (Wat plagerig) Driekoningen zingen!
- MARIJKE- (Wat geraakt) Als jij dat graag doet, de kleren liggen waarschijnlijk nog in het bureau van mevrouw Rombouts!
- TOKE- (Plots, tot Marijke en Leen) Als wij nu eens als de driekoningen naar de middernachtmis gingen?
- LEEN- (Wat ironisch) En daar een bezoek gaan brengen aan een lege stal?
- MARIJKE- Dat heeft geen enkele zin!
- TOKE- Misschien wel voor de bewoners van de zwaarste paviljoenen!
- MARIJKE- Dan moeten wij meer laten zien, dan alleen maar de driekoningen.
- LEEN- Wij hebben toch ook een Jozef en Maria!
- TOKE- Wie?
- MARIJKE- John... en Freya.
- FREYA- Hiermee doe ik Katrien pijn! Dit wil ik niet!
- MARIJKE- Katrien weet toch van niets!
- FREYA- Zij kan het achteraf te weten komen!
- LEEN- En jij, Stella?
- STELLA- (Heeft blijkbaar haar naam gehoord) Mag ik gaan roken?
- LEEN- Wil jij in de middernachtmis Maria spelen?

STELLA- (Wat zeurderig) Ik doe alles verkeerd.

MARIJKE- Jij mag heel mooie kleren dragen!

STELLA- Dat doe ik graag.

LEEN- (Enthousiast) Stella doet mee! En jij, John?

JOHN- Om die evangelie-evocatie nog fatsoenlijk voor te bereiden, rest er ons te weinig tijd.

MARIJKE- Dus mogen wij er zeker geen meer verliezen!

JOHN- (Ietwat ongelukkig) Hebben jullie geen wat jongere moeder?

ALEX- (Plagerig) En een veel jongere vader?

MARIJKE- (Tot John) Katrien kan niet, en Freya wil niet!

ALEX- (Geamuseerd, op John en Stella duidend) Da's gewoon een koppel met een late roeping!

MARIJKE- (Tot John) Jij doet dus mee?

JOHN- (Wat aarzelend) Wij geraken niet meer klaar.

MARIJKE- Jij doet mee!

FREYA- (Ietwat flemerig) Mag ik de engel zijn?

TOKE- Wie blijven er dan nog over voor de herders?

MARIJKE- Alex, Nardus en Edgard!

AXEL- (Geamuseerd) Ik verkeer andermaal in mooi gezelschap!

TOKE- Neen, het ideale trio is dit niet.

LEEN- En Alex alleen?

ALEX- (Alsof hij het meent) Alleen ga ik in een kerk verloren lopen!

LEEN- Samen met Edgard dan?

(Edgard heeft zijn naam gehoord, en wil rechtekomen. Marijke duwt hem weer zachtjes neer op zijn stoel.)

ALEX- (Alsof hij dit erg vindt) Dan zit Nardus hier heel de tijd alleen.

LEEN- Hem kunnen wij moeilijk meenemen. Zijn aanhoudend gebrabbel stoort de plechtigheid.

ALEX- (Geamuseerd) Wij kunnen misschien zijn mond dichttappen.

MARIJKE- (Meteen op haar paardje) Trek de zaak maar weer in het belachelijke!

ALEX- (Geamuseerd) Wij doen hem een baard aan. Dan valt die tape niet op.

LEEN- Als Freya herder speelt in plaats van engel, hebben wij Nardus niet nodig.

MARIJKE- Freya?

FREYA- (Alles behalve gelukkig) Ik ben veel liever engel.

ALEX- (Geamuseerd, tot Freya) Als herder mag jij met mij mee op stap!

MARIJKE- (Resoluut) Iedereen doet mee! Freya speelt engel, en Nardus herder! Wij halen de kleren!

(Marijke, John, Leen en Toke staan meteen klaar. Ook Edgard wil vertrekken.)

MARIJKE- Zitten, Edgard!

(Heel langzaam laat Edgard zich terug op zijn stoel zakken. Het viertal verdwijnt in de richting directrice.)

ALEX- (Plagerig tot Freya) Het is lang geleden, dat ik nog met zo'n knap, jong ding op stap ben geweest. Jammer dat het niet doorgaat.

FREYA- (Boos) Ik ben getrouwd!

ALEX- (Geamuseerd) Op zo'n momenten denk je daar niet aan.

(Alex neemt de kaarten, en begint weer patience te spelen. Lichtjes vrolijk zingt Nardus binnensmonds op de wijs van "Jezuke is geboren, halleluja, hallo!" van Urbanus. Meteen komt het viertal terug met de dozen.)

MARIJKE- Zet de dozen maar op tafel!... Iedereen blijft er met zijn handen vanaf! "Ik" pak alles uit!

(Het eerste wat Marijke uit de dozen haalt, zijn baarden.)

ALEX- (Geamuseerd) De baarden van de driekoningen! (Erg plagerig) Jullie gaan er prachtig uitzien, dames!

(Marijke neemt wat kleren uit een van de dozen.)

MARIJKE- De kleren van de herders! (Commandeert Leen en Toke) Verdeel ze mooi in drieën! Alex, Nardus en Edgard kunnen meteen passen!

(Toke en Leen sorteren de herderskleren.)

MARIJKE- Begin jij maar als eerste, Alex!

ALEX- (Wat ironisch) Jullie denken toch niet, dat ik onnozel ben?

MARIJKE- (Opgewonden) Ga jij andermaal dwarsliggen?

ALEX- (Wat ironisch) 't Is nog ten minste twee maanden te vroeg voor carnaval!

MARIJKE- (Opgewonden) Trek die kleren aan!

(Alex lacht Marijke wat uit. Zijn kaarten werpt hij in de ontspanningshoek.)

MARIJKE- (Alex kwaad beziend) Kies jij dan maar als eerste, Nardus.

(Lichtjes glimlachend maakt Nardus weer zijn wegwerpgebaar. Heel even zingt hij weer een regel van "Jezuke is geboren, halleluja, hallo!")

MARIJKE- (Kwaad) Als ook hij niet mee wil doen, laat hij het! Help Edgard dan maar omkleden!

LEEN- Sta maar eens recht, Edgard. Wij maken van jou een prachtige herder.

(Edgard laat Leen begaan.)

MARIJKE- De kleren van Sint Jozef! Voor jou, John!

(John neemt de kleren in ontvangst. Meteen kleedt hij zich om.)

MARIJKE- Die van Maria! Voor jou, Stella!

(Wat aarzelend neemt Stella de kleren aan.)

MARIJKE- (Tot Stella) Trek ze maar aan!

STELLA- (Onzeker zeurend) Moet ik dit alleen doen? Mijn man zegt, dat ik alles verkeerd doe.

MARIJKE- Help Stella even, Freya!

TOKE- (Blijkbaar tevreden) Wat vinden jullie van Edgard?

MARIJKE- Hij hangt zo voorover gebogen.

TOKE- Zo hangt hij altijd!

ALEX- (Geamuseerd) Leg onze herder een schaap of een lammetje om de hals, dan valt die kromme rug minder op.

MARIJKE- De kleren van de driekoningen!

- TOKE- (Wat opgetogen) Mogen wij om het even welk kostuum kiezen?
- MARIJKE- Op voorwaarde dat het past natuurlijk!
- ALEX- (Plagerig) Jullie baarden niet vergeten, dames!
(Ook Toke en Leen beginnen zich om te kleden.)
- FREYA- (Nog altijd bezig met het omkleden van Stella) Zijn de kleren van de engel er niet bij?
- MARIJKE- (Lichtjes opgewonden) Nog even geduld!
(Marijke haalt de kleren van de engel nu uit de doos.)
- MARIJKE- Hier! Helemaal in het wit! Met vleugels en al!
(Meteen loopt Freya ernaartoe.)
- FREYA- (Vol bewondering) Ooo!
- STELLA- (In paniek) Wie helpt mij?
- MARIJKE- Iedereen zorgt, dat hij zo vlug mogelijk klaar is!
- JOHN- Mijn kostuum past perfect!
- ALEX- (Geamuseerd) Jammer dat de man die erin zit, wat tegenvalt!
- TOKE- (Vermanend) Kerstmis is het feest van de vrede, Alex!
- STELLA- (Fier) Ben ik nu mooi?
- LEEN- Jij ziet er prima uit, Stella! Een echte Moeder Maria!
(Stella glundert.)
- STELLA- (Plots erg ontgoocheld) Hier zijn geen zakken aan voor mijn sigaretten!
- MARIJKE- (Vermanend) Die zal jij wel een paar uurtjes kunnen missen zeker? Is iedereen ongeveer klaar? Kunnen wij meteen vertrekken?
- JOHN- Is dit niet wat vroeg?
- MARIJKE- Dan kunnen wij ter plaatse nog wat oefenen! Wij moeten schitteren!
- FREYA- (Enthousiast) De engel gaat voorop!
- MARIJKE- Eerst de engel! Dan Maria en Jozef! Dan de herders, en uiteindelijk de koningen! Zijn wij klaar?
- JOHN- (Nogal bezorgd naar Stella kijkend) Het Kindje Jezus!

(Erg bezorgd, tot Marijke) Het Kindje Jezus zit nog in de doos!

(Meteen haast Marijke zich naar de doos. In de achtergrond verschijnt heel langzaam Katrien. Iedereen staat stomverbaasd.)

KATRIEN- (Lichtjes weemoedig) Jullie zien er prachtig uit. Al-
lemaal.

(Heel even een erg gespannen stilte)

KATRIEN- (Vriendelijk) Mag ik meedoen?

MARIJKE- (Erg verrast) Natuurlijk!... (Vlug) Daar liggen nog de kleren van een herder!

KATRIEN- (Vriendelijk) Mag ik Maria zijn?

MARIJKE- (Heel even verbouwereerd) Natuurlijk! Stella, doe die kleren uit, en verwissel ze met die daar op tafel!

STELLA- (Duidelijk niet akkoord) "Ik" speel Maria!

MARIJKE- (Opgewonden) Verwissel van kleren, zeg ik je!

STELLA- (Koppig) Deze zijn veel mooier!

TOKE- (Vlug tot Stella) Ik ben de herder! Jij mag koning zijn! Zijn kleren zijn nog mooier!

(Stella aarzelt nu.)

TOKE- Jij krijgt ook mijn kroon! Die is van goud!

STELLA- (Enthousiast) Echt? (Vlug) Help mij eens even!

(Geholpen door Leen, begint Stella zich om te kleden. Ook Toke ontdoet zich vlug van haar koningskleren. Met-
een kleden Katrien, Stella en Toke zich met het juiste pak.)

JAAK- (Fluisterend tot Marijke, op de doos wijzend) Het Kindje Jezus!

(Haastig zoekt Marijke in de dozen. Zij vindt het Kind, gewikkeld in een doek. Aarzelend en onzeker overhandigt zijn het aan Katrien.)

MARIJKE- (Erg onzeker) Het Kindje!

KATRIEN- (Lichtjes glimlachend) Dank je.

(Katrien legt het kindje tegen haar hart. Voorzichtig hangt Marijke de mantel van Maria over het Kind in de armen van Katrien. Katrien lijkt nu een vrouw in verwachting.)

KATRIEN- (Glimlachend) Ik ben klaar.

TOKE- (Erg bezorgd) Zal het gaan, denk je?

KATRIEN- (Glimlachend) Ik ben er zeker van.

MARIJKE- (Vriendelijk) Iedereen klaar? Vooruit dan maar!

(Het gezelschap vertrekt zowat in stoet. Eerst de engel. Dan Maria en Jozef. Dan de herders, en uiteindelijk de koningen. Alex en Nardus blijven alleen achter. Nardus staat tegen zichzelf te brabbelen en te gesticuleren.)

ALEX- (Op Nardus duidend) Moet ik hier nog uren naar zitten luisteren? Dan nog liever de preek van die aalmoezenier!

(Vlug kleedt Alex zich als herder. Dan maakt hij zich uit de voeten richting kapel. Plots houdt Nardus even op met brabbelen. Hij merkt, dat hij alleen is. Meteen gaat hij in de dozen zoeken. Plots klaart zijn gezicht op. Uit een van de dozen haalt hij de kop van de ezel. Zalig glimlachend bezielt hij hem. Voorzichtig zet hij hem op zijn hoofd. Dan haalt hij vlug de ezelskop van zijn hoofd. Hij neemt hem onder de arm, en rept zich druk brabbelend achter de anderen aan.)
